

Pojedini brojevi:	Mjesečna pretplata:
U Beogradu i u krajevima zaposjednutim od c. i kr. četa po cijeni od . . . . . 3 helera	U Beogradu i u krajevima zaposjednutim od c. i kr. četa za vojnu i elizovu pošt. . . . . K 2-
U Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji po cijeni od . . . . . 10 helera	U Beogradu za dostavu u kuću . . . . . K 2-50
Izvan ovog područja po cijeni od . . . . . 12 helera	U Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji . . . . . K 2-50
	U ostalim krajevima Austro-ugarske monarhije . . . . . K 2-
	U inostranstvu . . . . . K 4-50

Uredništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 83.
Uprava i primanje pretplata Topličin venac broj 21. Telefon broj 25.
Primanje oglasa Kneza Mihajla ul. broj 38.

Ratni izvještaji.

Izveštaj austro-ugarskog glavnog stožera.

Kb. Beč, 19. februara.

Istočno bojište:

Front maršala pl. Mackensena i nadvojvode Josipa:

Nikakvih osobitih događaja.

Front maršala princa Leopolda bavorskog.

Istočno od Lipnice Dolne zapadili su Rusi u našim prednjim rovovima jedan minirani tunel i brzo su posjeli lijevak. Protunapadom povratili smo to mjesto. Južno od Brzezany-a odbili smo jedan neprijateljski napad, kome je prethodilo jako bacanje mina. U Voliniji uspješna preduzeća naših nadirućih četa.

Talijansko bojište:

Posljednjih dana počelo je talijansko topništvo i u pojedinim odsjecima gorskog fronta, da se miče. Trebič (Tarvis) je ponovo napadan. Jutros su izvidnice 73. pješakačkog puka sa jednog preduzeća protiv neprijateljskih položaja istočno od Monte Zello, sjeverno od Aslago dovele 22 zarobljenika.

Jugo-Istočno bojište:

Na vojsci ništa od značaja.

Zamjenik glavnog generalnog stožera pl. Höfer, podmaršal.

Izveštaj njemačkog vojnog vodstva.

Kb. Berlin, 19. februara.

Zapadno bojište:

Na najvećem dijelu cijelog fronta vladala je jaka magla, koja je ograničavala djelatnost artiljerije i letaca, a dopuštala samo izvidjačke napade. Zahvaljujući bodrosti naših rovovskih posada, propala su mnoga neprijateljska preduzeća. Našim je izvidjačima pošlo za rukom, da privеду više zarobljenika.

Istočno bojište:

Nema ničeg značajnijeg.

Mačedonsko bojište:

Predstražarska puškaranja i slabša artiljerijska vatra. Oborene su dvije neprijateljske letilice.

Prvi zapovjednik glavnog stana pl. Ludendorff.

Rat iznurlivanjem.

Medju frazama, kojima sporazumne države tješe svoje narode zbog izostajanja vojničkih uspjeha, najčešće se čuje tvrdjenje, da je pobjeda sporazumu sve većina obezbjeđena, što duže traje rat, jer, vele oni, vrijeme je saveznik sporazuma. Za slučaj, da se središnje vlasti ne mogu skrhati oružjem, veli se, taj će se cilj postići iznurlivanjem. Ova se teorija rata iznurlivanjem sve nanovo iznosila, kad god bi se kakva velika ofenziva svršila zadobijanjem nekoliko razorenih sela. Uvijek je konstatovano da je to na kraju krajeva ipak uspjeh, pošto su dugomjesečne borbe, kojima su se središnje vlasti opirale ofenzivi, bar imale tu posljednju, što su te države iznurlane i zamorene. Naravno da se nije naglašavalo da, ako može biti govora o zamorenosti, moraju biti mnogo zamorenije same sporazumne trupe, koje su bezuspješno napadale; da je to naglašavano, razumljivo se, da ne bi imala nikakva smisla i opravdanja teorija o iznurlivanju središnjih vlasti. No sada, pod uticajem poštenog podmorničkog rata, ne samo izgleda, da sporazum ne vjeruje više u iznurlivanje središnjih vlasti, već na protiv jedan francuski list poziva Francusku i njene saveznike na najveće napore, pošto, kako on tvrdi, baš Njemačka hoće da pobjedi sporazum iznurlivanjem. Prvi put se sada u sporazumnoj štampi javlja konstatacija, da bi se rat iznurlivanjem mogao povesti baš i protiv samog sporazuma, a razumljivo je, kad u sporazumnim krugovima zaziru baš od podmornice kao takvog sredstva za iznurlivanje. Podmornica je isključivo oružje za napad, protiv kojega do sada nije izmisljeno nikakvo zgodno sredstvo za odbranu. Napadač, koji se služi ovim oružjem, sigurniji je i jači no napadač ma kojim drugim oružjem, i u naprijed se može nadati uspjehu. To znaju u Engleskoj i Francuskoj. Borba protiv većinom nevidljivog neprijatelja zamara, satire i iznuruje, a s obzirom na male izgleda na uspjeh, domerališe vlastite borbe. Teorija rata iznurlivanjem, kojom se za dugo vrijeme služio sporazum od nekih petnaest dana na ovamo dobila je sasvim novi izgled. Sada se više ne iznuruje Njemačka i Austro-Ugarska, već same sporazumne države, koje sa jedva skrivenom zabrinutošću gledaju u susret budućnosti, koju donosi podmornički rat. Naravno, da se još jednako javlja-

ju u sporazumnim krugovima pojedini optimisti, koji naročito računaju na njemačko-američki sukob, iz kojega crpe nove nade. Tako je na primjer g. Sazanov rekao jednom ruskom novinaru, da se uslijed američkog mijesanja već može nazirati mir na vidiku i da će kroz manje od pola godine biti završen rat. Možda u ovom posljednjem pogledu g. Sazanov i ima pravo. Ali onakvog mira, kakvog on želi, neće biti kroz pola godine ni pomoću Amerike ni bez nje. Ako bi se Amerika zblijala riješila, da aktivno učestvuje na evropskom bojištu, to bi proteklo više od pola godine dok bi Sjedinjene Države bile u stanju, da prebace kakvu, ne baš tako znatnu vojsku u Evropu. A dotle će podmornički rat, koji se svakom nedjeljom po-oštrava, dovesti do pojava, koje će iziskivati sasvim novi sud o položaju. Od američkih simpatija sporazum neće imati većih koristi, nego što je imao do sada, na protiv vjerovatnije je, da američke fabrike municije neće moći više izbacivati toliko materijala za Evropu, kao do sada. Amerika sada sama više ne smije ostati bez potrebnog ratnog materijala, a Wilsonova ruka, koja je do sada štiti-tila američke municione brodove na putu preko oceana, sada je izgubila svoju zaštitničku moć. Sada obzir prema Wilsonu neće više sprječavati ni jednu podmornicu da onemogućiti stizanje takvog broda u sporazumna pristaništa. Prema tome američke simpatije ne mogu više štitići sporazum protivu opasnosti od podmornice, tako da bi sporazum iz vlastite moći morao da stane na put opasnosti od iznurlivanja na koju ukazuje rečeni francuski list. A da li će sporazum biti u stanju da to učini, pokazaće slijedeći mjesec.

Neograničeni podmornički rat. Jedno francusko priznanje.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“) Bern, 19. februara.

„Echo de Paris“, pišući o ratu s podmornicama veli: Sve i kad bi izgledalo da je opasnost otklonjena, mi se ne smijemo uljuljkivati osječajem sigurnosti, već moramo da napregnemo sve svoje sile. Njemačka računa, da će ratom zamoriti svoje protivnike. Zato moramo da preduzmemo sve mjere.

Engleske brige.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“) Berlin, 19. februara.

Objašnjenja londonskih listova o mornarskoj konferenciji glase vrlo skromno. „Northcliffe“ nastoji, da svo-

jim čitaocima objasni, da se odavna spremilji napad ne može jednim udarom snažno izvesti. „Daily Mail“ međutim veli, da je borba došla u vrlo žalosno stanje. Engleska se bori za svoj položaj u svijetu, a u podmorničkom ratu gubi znatan dio svoje trgovačke flote. Šteta se neće moći nadoknaditi ni za dvije desetine godina, ali od Njemačke ne smije ništa preostati. Na mjesto Njemačke treba da dodje jedan mek, slomljeni državnički sklop. U prkos ovakvoj bjesnoći u svakom listu izbijaju prekori admiralitetu sa težnjom, koju „Daily Chronicle“ ovako ističe: „Mi čekamo na spisak potopljenih podmornica. Dotle pak mi sumnjamo u uspjeh odbranbenih mjera“. Svi listovi iskazuju zabrinutost o tome, kakav će utisak njemački uspjesi imati kod neutralnih, i o opadanju engleskog ugleda.

Držanje Španije.

Sjednica španjolske komore.

Kb. Madrid, 19. februara.

U sjednici je španjolske komore izjavio predsjednik ministarstva Romanones, da se Španija, koja je prijateljica svih zaraćenih država i neutralaca, ne će upuštati u razlaganja, koja bi je dovela u opasnost, da to svoje prijateljstvo žrtvuje. Odgovor je Španije, koji je ona dala Njemačkoj i Sjedinjenim Državama, a na kojemu si može da čestita, povoljno primljen od svih zaraćenih država. Tim je odgovorom vlada naznačila svoje smjerove. Komora je ovaj izvještaj predsjednika ministarstva primila s velikim odobravanjem.

Poslije Romanonesa uzeo je riječ bivši predsjednik ministarstva Dato, koji je u ime konzervativaca dao izjavu, da će podupirati vladu.

O djelu jedne podmornice.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“) Beč, 19. februara.

Danas je jedno od najvažnijih saopštenja svakako vijest o potopljenju četiri velika parna broda u vremenu od 24 sata, koje je izvršila samo jedna jedina podmornica. Ovaj plijen ne iznosi ništa manje nego 51.800 tona. Način potapljanja ovih brodova je najznačajniji u ovom uspjehu. Tiče se jedne pomoćne krstarice od 20.000 tona, dvije pomoćne krstarice ili transportna broda od po 13.000 tona i jednog transportnog broda od 4600 tona. Ni u engleskoj trgovačkoj floti ne nalazi se mnogo toliko velikih brodova, kao što su pomenuti. Tako je Engleska u polovini 1914. god. računajući i brodove koji su se gradili, imala 35 brodova od preko 13.000 tona, među njima samo devet od 20.000 tona. Skoro se svi oni nalaze u službi ili kao pomoćne krstarice ili kao transportni brodovi.

Pošto su pomenuti četiri broda jednoga dana od jedne i iste podmornice potopljena, to se može uzeti: 1. da se potapljanje desilo na jed-

nom putu, kojim plovi vrlo mnogo transportnih brodova;

2. da su brodovi pod pratnjom zajedno plovili.

Nije isključeno, da su oni uništeni ne za 24 sata, nego u znatno kraćem vremenu. Potpuno natovareni, ovi su brodovi mogli primiti na sebe za kraća ostojanja 20.000 ljudi; a ovdje svakako se i ticalo kraćeg ostojanja, i nije nevjerojatno, da se potapljanje desilo baš na kom užem mjestu.

Može biti da će ovo biti početak osjetnog pomeračaja prenosa vojske i materijala iz Engleske za francuski front — momenat, koji je od velikog značaja.

Obustavljanje prodaje krumpira u Engleskoj.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“) Haag, 19. februara.

Londonski piljari zaključili su, da obustave prodaju krumpira, ako se sadašnja cijena krumpiru od 21 šilinga po toni u kupovini velikih količina ne smanji, jer je ova cijena veća od cijene, po kojoj oni smiju da krčme male količine, kad se uzmu u obzir izdatci oko krčmenja. Po raspisu diktatora za životne namirnice ne smije se za funtu krumpira tražiti više od 1 i po penca.

Smanjivanje rada u talijanskim municionim fabrikama.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“) Berlin, 19. februara.

„Vossische Zeitung“ javlja iz Berna: „Avanti“ saopštava, da su uslijed oskudice u vagonima neke municione fabrike zaključile, da rade samo po dva dana u sedmici.

Opadanje francuskog uvoza.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“) Bassel, 19. februara.

Pariski „Petit Journal“ javlja, da je francuski uvoz od 2. februara opao za više od 50% i da taj uvoz iz dana u dan sve više opada. (Zanimljivo je, što je francuska cenzura propustila ovu vijest.)

Neutralni sud o Churchillovim i Lyttonovim izjavama.

Kopenhagenski se „Extrablade“ bavi u svom uvodniku od 16. februara nedavnim izjavama lorda Lyttona, koje je on dao u engleskom gornjem domu o tome, kako će Engleska u razmaku vremena od šest nedjelja, dakle do 29. marta, nadvladati njemačke podmornice. Uvodničar „Extrablade“ piše:

„Neprikljika je u tome, što su već prošle dvije godine otkako je Churchill izjavio, da će Englezi istjerati njemačku flotu iz kielskog kanala kao parcovu iz njegove rupe. A nije to jedina nada, koja se nije ispunila. Zar

Podlistak.

Dr. Boža S. Nikolajević: Srpska umjetnost. II.

Srpski crkveni živopis.

Naš crkveni živopis mogao bi se podijeliti na tri epohe. Prva epoha obuhvata XIII. Vek. Njoj pripadaju najstarije i najljepše srpske crkvene freske. Klasični primerci ovoga živopisa nalaze se u manastirskoj crkvi Žiči, u njenoj južnoj i severnoj pevnici, zatim u timpanonu vrata, što vode iz crkve u poručeni spoljašnji nartek, kao i u oba timpanona vrata, što iz crkve vode u severnu i južnu kapelu. Slika Raspeca, u južnoj pevnici, sadrži sve odlike vizantijskog stila XI.—XIII. Veka: dubok unutrašnji život, odmerene pokrete, pravilan crtež, čiste boje s pretežno zelenkastim tonom i širok pad odela.

Ove najstarije freske u Žiči risao je slikar grčkoga porekla još za života Svetoga Save, kada je crkva prvi put živopisana. Genijalni prosvetitelj srpski beše za tu svrhu doveo živopisice („pišuštih“) iz Carigrada. Crkva u Žiči bila je posle toga još u dva maha živopisana: početkom XIV. Veka (delimično) i u XVI. Veku; ali ovi pozniji živopisici izostaju iz prvobitnog. Čija je umetnička vrednost doprinela, da Žiča ubrzo postane čitava škola slikarstva, koju su stari srpski zografi s nejednakiim uspehom podržavali.

Druga epoha srpskog crkvenoga živopisa ispunjava XIV. i XV. Vek. Živopisnost i elegancija, kojom se odlikuju izvjes-

ne freske toga doba, imaju se dovesti u vezu s duhom, koji tada provejava kroz vizantijsko slikarstvo, a nikako nije to upliv talijanskog renesansa, jer naš crkveni živopis stoji od početka do kraja isključivo pod uticajem Svete Gore (Atosa) i Vizantije, odnosno Istoka, dok se, na protiv — kao što ćemo u ldućem članku videti — u srpskom minijaturnom slikarstvu XII. Veka zapadni odnosno talijanski uticaj jasno ispoljuje. Atonsko je slikarstvo u XV. veku ponovo cvetalo, stoga živopis svih istovremenih crkava ima jednu zajedničku crtu: težnju za spoljnom gizdavošću, jasne boje, ali lošiji crtež i manje duševna života, no što je slučaj kod žičke škole. Istu pojavu sretamo i po tadašnjim grčkim crkvama, na primer u nekadšnjoj manastirskoj naseobini Mistri blizu Sparte, čiji živopisici pokazuju i inače krvavo srodstvo sa našim.

Najbolji primerci crkvenoga živopisa dve epohe nalaze se u manastirskim crkvama Kaleniću u Manasiji. Ravanici, Ljubostiniji i crkvama Sv. Joakima i Ane, u dvorištu (portu) manastira Studenice. Ali je on svuda, osim u posljednjoj, na žalost jako porabčen i veoma fragmentaran; a to je u toliko veća šteta, što je značaj srpskog crkvenoga živopisa za Vizantijsku Umjetnost neosporno vrlo velik, te bi bez njegovog poznavanja ostala u Nauci osetna praznina. Za proučavanje Vizantijske Umjetnosti vrlo su značajne freske, koje se nalaze u unutrašnjem nartekstu crkve u Kaleniću. Ilustrovano je Žitije Bogorodice, koje počinje njenim Rođenostom, a završuje se Begstvom u Mistr. All su prašina i čadj, što su se godinama po živopisu slagali, tako debeli da se jedva

naziru konture predmeta i figura; pa ipak se i kroz njih dade uočiti frapantna sličnost, koja postoji između ovih fresaka i mozaika čuvene Kahrie-džamije u Carigradu. Isto tako značajne su i freske prave crkve (hrama) u Kaleniću, naročito u pevnicama i oltaru.

Živopis u Manasiji morao je nekad zasjenjivati lepotom, samo je i on vremenom grdno stradao. Treba ući u crkvu, da bi se jasno videla, dokle može doterati obest i nerazumnost ljudska. Od staroga je živopisa, sa malim izuzetkom, sve upropašćeno; čitave zidne površine stoji danas pritisnuti debelom korom maltera; a i ono, što je nekim čudom spašeno, nije ostalo čitavo. U manasiji nema baš ni jedne cele freske, tako da je pisac ovih redaka s mukom utvrdio, šta koja od njih predstavlja. Primera radi navešćemo prikaz Smrti Bogorodičine, nad glavnim vratima hrama. Sada se od njega nalazi samo nekoliko veoma nejasnih fragmenta, iz kojih se vidi, da je učestvovalo dosta figura. Zlo su prošle i slike u pevnicama i na svodovima crkve. Ako se prvo obratimo južnoj pevnici, srešćemo se levo sa Dvanaestogodišnjim Hristom u Hramu; do njega je, izgleda, ilustrovana parabola o Mitru i Pariseju, a treća slika u ovoj južnoj pevnici kao da predstavlja parabolu o Bludnome sinu. U severnoj pevnici bila je prikazana Svadha u Kani, parabola o Bogatom i ubogome Lazaru, i o Milosrdnom Samarićaninu.

Najzanimljivija i relativno najbolje očuvana freska u crkvi jeste lik Despota Stevana Visokog, kitora (osnivača i pokrovitelja) manastira Manasije, odmah desno od ulaska. Despot je visok

2½ metra, lica duguljasta i sa malom ridjom bradom. Na glavi ima krunu, u desnici mu škaptar i krst, a o levo rame koplje oslonično. Tri anđela lebde nad njim. Despotovo je odelo veoma raskošno zlatom izvezeno, sa kolotovima, u koje su utkani beli orlovi. „Gospodar svih srpskih zemalja“ podnosi svoju zadužbinu Manasiji trojici anđela (Sveti Trojici), koji su desno posadjeni ispred jedne zgrade. Treba znati, da se skoro u svima našim starijim crkvama nalaze po pravilu i slike njihovih kitora. Oni obično drže u rukama svoje zadužbine u predaju ih Hristu, Bogorodiči ili onom svetitelju, kome je crkva posvećena. Naročito se po zadužbinama starih srpskih vladalaca u Staroj Srbiji i Mačedoniji (Dečani, Gračanica, Patrijaršijska crkva u Peći i dr.) nalode ponekad čitave galerije likova iz „Jože Nemanjića.“

Pozadije na slikama u Manasiji uvek je plavo, a vrlo je prostrana i primena zlata. Nama se čini, da u tome treba gledati uticaj minijaturnog slikarstva, koje je, posle Hilendara, najviše i obdelavano u Manasiji (starijoj Resavi). Neosporno je, da bi se i u pogledu opisanih predmeta našlo izvesne sveze između minijatura i fresko-slikarstva, ali je, kao što rekosmo, zbog dušmanske prepolovljenosti i sistematskog rovašenja živopisa, svako pozitivnije ispitivanje u ovoj crkvi skoro nemoguće.

Živopis u Ravanici izostaje po izradi i po umetničkoj vrednosti iza živopisa u Kaleniću i Manasiji. I tu su najzanimljivije scene, koje su ilustrovane u pevnicama, naročito ona u južnoj pevnici, gde je poznata Božićna Himna Jovana Damaskina predstavljena u slici. Istu sce-

nu nalazimo ilustrovano i u prostoru ispod kule u Žiči, samo su kompozicije različite.

U manastirskoj crkvi Ljubostiniji živopis je također jako oštećen. Gornju površinu obeju pevnica zapremaju prikazi čuda Hristovih: isceljenje slepoga, isceljenje bolesnoga od vodene bolesti („trudovilašo“), uzetoga (paralitičara), gubovoga; Svadba u Kani i dr. Slike kitora nalaze se u nartekstu; na severnoj polovini zapadnoga zida: knez Lazar i kneginja Milica; na južnoj polovini: Despot Stevan i još jedna ličnost.

Živopis crkvice Sv. Joakima i Ane, u dvorištu manastira Studenice, posvećen je najvećim delom Žitiju Bogorodice. Tu je pred gledaoca dočaran u potpunosti iscrpnosti život Marijin, sa veselim i tragičnim momentima, počevši od idiličnih scena, što su predhodile njenom dolasku na svet, od vedrih dana najranijeg detinjstva i čednoga delovanja, pa do gorkih iskušenja i bolova duševnih, koje je pretrpela kao mati raspetoga Spasitelja. Umetnik se verno pridržavao propisa Pravoslavne Crkve, jer sve njegove kompozicije stoje pod neposrednim uticajem bogoslužbenja, pokazujući očevidnu saglasnost sa himnama i stihirima, u kojima naša Crkva proslavlja Bogorodicu. Kao više-manje svi slikarski prikazi u našim manastirskim crkvama, tako i ove kompozicije stoje u vezi sa liturgijom i predstavljaju upravo direktnu slikarsku kopiju crkvenih pesama.

Što se tiče stanja, u kome se danas nalazi, može se reći, da je ovaj živopis još ponajbolje od svih drugih očuvan. Osim toga, on ispoljava izvesne stilske osobine (živa radnja, veselost i sračna neposrednost prikaza, lakoća pokreta, pretežno plav

je onda čudo, ako je svijet u pogledu engleskih, a i francuskih izvaja postao dosta skeptičan? Još nije ništa poznato o sredstvima, kojima Englezi misle suzbiti podmorski rat, koji je za Englesku tim važniji, što joj — odvojeno od ostaloga svijeta u kratkom vremenu — prijete glad. Međutim, i ako Engleska pronadje takvo sredstvo i izadje sa kojim iznenadjenjem, to se još uvijek mora računati time, da će i Nijemci doći sa novim iznenadjenjima. Čovjek može simpatizirati na ovu ili onu stranu, no mora ipak priznati, da su Nijemci dosada uvijek i to na svim područjima pokazali odlučnu inicijativu, a sada se uloga ostalih sila sastojala jedino u sledovanju njemačkoga primjera. Nemoguće je zamisliti, da bi sporazumne sile još duže vremena mogle nastaviti ratom, ako Nijemci tjednima ili čak mjesecima nastave dosadašnjim uništavanjima na moru. Engleska je dosada izgubila četiri milijuna tona brodskih zapremine, a strahoviti gubici zadnjih dana dokazuju, da će taj broj rapidno rasti. Rezultat će dakle biti, da će engleska trgovačka mornarica biti uništena i da će je na kraju posvema nestati, ako svojim brodovima ne naloži, da miruju i da isplivljuju iz domaćih i stranih pristaništa. Ako pak Engleska izabere taj put, onda je zatvorena i osudjena na smrt. Uslovi su teški, i mi zato s napetošću očekujemo 29. marta".

O borbama kod Riponta.

Wollfow ured javlja o zadnjim borbama kod Riponta:

Borbe su se južno od Riponta odigrale na istom zemljištu, na kojem je Joffre u jeseni 1915. u bezuspešnim napadima žrtvovao nebrojene hiljade svojih vojnika. Svojim su smjelim jurišnim izbacile njemačke čete 15. februara Francuze na uzvisini 185 iz jednog gotovo hiljadu metara dubokog i preko dva i po kilometara širokog sistema rovova, koji su Francuzi držali od 25. septembra i prema svima iskustvima na poljskim utvrdjenjima i sredstvima za borbu iz bliza sviju vrsta izvanredno jako izgradili. Osim velikog broja zarobljenih, mrtvih, ranjenih i mašinskih pušaka izgubili su Francuzi i vrlo važna mjesta za opazanja.

Njemačko je topništvo započelo svojim radom za rane zore. Kod prekrasnog su, jasno vremena upravljali vatrom topništva i bacanjem minama letaćka eskadra i posmatrači. U kratko su vrijeme bili neprijateljski položaji bubnjarskom vatrom razrušeni, a francuska artiljerija učuktana. Francuskih je žičnih zaprjeka nestalo, skrovišta četa uništena.

U dani su čas njemačke navalne čete ostavile svoje roveve i u nezadrživo naletu provalili sve do četvrte francuske linije. Na pojedinim se tačkama vodila ogorčena borba ručnim granatama, na bajunet i kundacima.

Odreznani i njemačkom vatrom decimirani, morali su se predati čitava francuska odjeljenja.

Nijemci su svojom tačnom i svestranom pripremom postigli potpun uspjeh, a da nijesu imali gotovo nikakvih ili samo srazmjerno malih gubitaka.

Francuski su se protiv napadi, koji su preduzimani u svrhu povraćaja izgubljenih položaja, izjalovili uz najteže gubitke po njih.

ton u bojama), po kojima on ne bi bio stariji od posljednje četvrti XIV. veka, kad ne bi jedan zapis u crkvi tvrdio, da je crkva živopisana g. 1609. Po mom mišljenju, taj se zapis može odnositi i na eventualno „osveženje“ živopisa, koje je rečene godine moglo biti izvršeno, jer često zapisi po našim crkvama ne iznose tačno ono, što se želelo da utvrdi. Da je ovaj živopis ranijega porekla, moglo bi se zaključiti i po setnom hodu, upravo pocupkivanju pojedinih figura (tako-zvani „Tänzerschritt“), koji je od XII. veka svojstven vizantijskim minijaturama i freskama; kao i po lepim, srazmjernim formama lica i udova, po opštoj prijatnosti izraza i bojnoj svežini. Svega toga nema u poznom vizantijskom stilu, u kome su boje nečiste i prijava, udovi nesrazmjerni, ruke i noge dugačke a mršave, glave male a trup dugačak i tanak, masivni na masav trup u opšte mračni, isposništvom sasušeni, ispijeni likovi.

Treća epoha našega crkvenog živopisa ispunjuje XVI. i XVII. vek. U to doba doživljuje i crkveno slikarstvo na Atosu izvestan naknadni polet, što je moralo dejsstvovati na naše slikarstvo. Ali pri svem tom živopis ovoga vremena ne pokazuje više staru umetničku vrednost; on se sada više-manje zabatalio, degradovao, ma da se tu i tamo još uvek oseci kao neko dotrajavanje žičkih tradicija. Najveći broj naših manje poznatih manastirskih crkava živopisan je tada. Ovamo dolazi na prvo mesto živopis manastirske crkve Ježevice. Iz jednog se zapisa vidi, da su slike u samoj crkvi ispisane g. 1609., a one u narteksu (priprati) 1639. g. U ovom se slučaju može to primiti kao tačno, jer stili fresaka odgovara sasvim pravcu, u kome se tada kretalo vizantijsko slikarstvo. Naravno pada u oči ciklus scena, u kojima se ilustruje žitije Sv. Nikole. Dalje pripadaju ovamo i živopisi zanimljive

Rusija.

Rusko plemstvo za ustavnu Rusiju.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Zürich, 19. februara.

„Corriere della Sera“ javlja, da je rusko plemstvo u mnogim gradovima održalo skupove. Svi su skupovi donijeli dnevni red, koji je naperen protivu vlade, zahtijevajući obrazovanje jedne odgovorne vlade. Naročito je istaknuto, da je stanje svakim danom sve teže. Dužnost je vlade da preduzme potrebne mjere.

Pokušaj ubijstva ruskog ministra mornarice.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Berlin, 19. februara.

„Lokalanzeiger“ javlja iz Kopenhagena: Po jednoj potrogradskoj vijesti dva su nepoznata čovjeka izvršila pokušaj ubijstva protivu ministra Gregoroviča. Ministar je spasao sebi život jedino svojim hladnokrvnim držanjem. Oba su napadača pobjegla. Nema o njima ni traga. Policija o ciljelom ovom događaju čuti.

Po jednoj naknadnoj vijesti je protivu Gregoroviča izvršen atentat revolverom. Ministar koji je i sam bio naoružan, bio je u stanju da napadače otjera.

Otkriće jedne revolucionarne zavjere u Rusiji.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Kopenhagen, 19. februara.

Ruski listovi javljaju: Dvanaest socijalističkih poslanika dume, koji su članovi glavne uprave komitea, u a pšeni su pod optužbom da su počinili djela, koja su uprevljena protivu javne bezbjednosti. Istragom se utvrdilo da su smjerali za pripremanje revolucije, koja bi obuhvatila cijelu Rusiju.

Otkrivena zavjera u Finskoj?

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Stockholm, 19. februara.

Prema jednoj vijesti iz Goeteburga tvrdi se, da je u Finskoj otkrivena velika zavjera.

Revolucioniranje Rusije.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Stockholm, 19. februara.

Listovi saznaju mnoge pojedinosti o otkriću radničke zavjere i apšenuju radničkih članova središnjeg ratnog industrijskog komitea, što dokazuje da revolucioniranje Rusije trajno napreduje.

Od kako je osnovan komite ratne industrije, policija je na predstavnike radnika najrevnosnije motrila. Oni nisu nikud mogli koraknuti bez nadzora. Sad je policija otkrila, da oni kroz tajne izlaze napuštaju noću domove, da se potajno sakupljaju u radničkim učruženjima, koja je vlast odobrila, i da preduzimaju obilate pripreme za revoluciju, kojoj je cilj, da se Rusija pretvori u socijal-demokratsku republiku. U svima krajevima Rusije se rasturuju brošure, kojima se radničkom stanovništvu svakog pojedinog grada određuje naročita uloga. Uveden je tajni način sporazumijevanja i šifre. Sve mu tome materijalu ušlo se u trag pretresom domova, koja je vršena na osnovu izdaje.

Posljednjih nedjelja su socijalisti riješili, da prevrat ne odlažu do kraja rata, nego da pristupe djelu u roku od tri mjeseca. Znak početku bile bi de-

grupe manastira u klisuri između planina Ovčara i Kablara. Prvenstvo među njima zadržuje manastirska crkva Vavedenje, pod Ovčarom, zbog skrupulozno brižljive izrade svoga živopisa; ali je manastir Nikolje važniji za studiju, jer se tu najbolje razaznaju meće, kroz koje prolaze naš crkveni živopis. Ima slika iz 1637. g. i 1697. g. Prvi, stariji živopis nalazi se u priprati crkvenoj (narteksu) i dokumentuje pravilan crtež, lepe srazmere, prijatno raspoređene boje i vešto izvedenu izmenu svetlosti i senke. Onaj mladj, iz g. 1697., pokazuje nazadak, koji se od tada stalno održava u našem crkvenom slikarstvu. Crtež je loš, boje tavisne, hladne i prijava: u opšte, izgubljene su sve nekadašnje dobre tradicije. Iste nedostatke otkriva i žurno radjeni živopis Blagovestjenja. I tu, kao i u Nikolju, ilustrovana je čuvena himna akatista Bogorodičinih. Pošto je raspored kompozicija u obe crkve sličan, a pojedine od njih skoro istovetne, moglo bi se uzeti, da su oba živopisa proizvod iste slikarske škole. Manastir Trojica, koji je kao gradjevina najljepši u ovoj grupi, sačuvalo je vrlo malo živopisa. U Pridvorici, blagodareći neznačajnoj restauraciji g. 1852., nema ga ni toliko iz starijega vremena. Ta je sudbina postigla i druga dva ovčarsko-kablarska manastira: Preobrazovanje i Sretenje. Prvi je probao današnji slikarski ukras g. 1816., drugi g. 1844.; a to su, u isto vreme, posljednji, krhijavi i nemoćni izdanci staroga srpskog crkvenog živopisa.

Posle narodne poezije i crkvenog nemarstva, srpski je crkveni živopis najveće kulturno blago našega naroda iz prošlosti i znamenito, upravo divno svedočanstvo njegove kulturne sposobnosti. Odlični evropski istoričari umetnosti i vizantiolozi Strzygowski, Kondakov, Diehl, Millet i dr. ističu neobičnu važnost, koju ima srp-

monstracije u masama protivu rata. Mnogobrojni građanski predstavnici znali su o toj zavjeri i nju su potpomagali. Stvarno je učestvovao i Gučkov, predsjednik komitea, kao i veliki broj poslanika kadjetske stranke.

Kad će se sursiti rat?

Izjava bavarskog predsjednika ministarstva, grofa Hertlinga.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

München, 19. februara.

Bavarski predsjednik ministarskog savjeta, grof Hertling rekao je jednom novinaru slijedeće: „Cilj našeg ratovanja bila je odbrana od neprijateljskih napada, a može, mo reći, da smo taj cilj potpuno postigli. Mi smo sada u stanju, da ovaj svoj odbranbeni položaj održimo neograničeno dugo vremena, ali i naši su protivnici teoretski u stanju, da rat produže u beskrajnost predpostavljajući, da oni mogu i dalje održavati redovni pekomorski dovoz. Ako mi dakle sada hoćemo da završimo rat, mi se moramo postarati, da prekinemo taj dovoz. Sredstvo nam za ovo pruža naša podmorska flota. Mi želimo kraj rata zato, što nas žaloste užasi, koje rat donosi sa sobom, protivnici pak žele produženje rata iz straha od užasa, koji će kod njih nastati po zaključenju mira. Mi po završenom ratu nemamo da zazirimo od nekog razračunavanja između naših naroda i saveznika. Kod nas i naših saveznika nema neispunjenih obećanja, koja bi nas primoravala na produžavanje rata. Kod sporazuma pak, kao što je naglašeno, taj strah od razračunavanja sa narodima i sa saveznicima goni vlastodršce na produžavanje rata, koji je za njih bez ikakvih izgleda. Rat se primiče kraju, mi ćemo izvojevati posljednju borbu do konačne pobjede!“

Njemačka.

Sastanak poljoprivrednika u Berlinu.

Kb. Berlin, 19. februara.

Danas su započela vijećanja poljoprivrednog saveza Njemačke. Na taj su sastanak došli najvažniji poljoprivrednici i privredni političari iz cijele Njemačke.

Francuska.

Stanje jesenjih usjeva u Francuskoj.

Kb. Berlin 19. februara.

S pogledom na istinitost ogromnog francuskog izvoza žita, ističe „Petit Parisien“, naglašujući transportne teškoće i nepovoljno vrijeme, pitanje o ishodu buduće žetve. Predsjednik poljoprivrednih društava u Francuskoj opisuje trenutno stanje ovako: Jesenje usjevi su bili vrlo nepotpuni i za trećinu manji nego li prošle godine. Ako zimnja studen nije počinila velike štete, moćice jesenji usjevi dati u najboljem slučaju 45 milijuna duplih centi, dokle je Francuskoj potrebno godišnje 90 milijuna centi. Period studeni je

veoma zadržao radove za proljetnje usjeve. U najboljem slučaju može ovogodišnji ukupni iznos donijeti 60 milijuna duplih centi i time će biti ravan rdjavom prinosu žetve posljednje godine. Nepovoljno vrijeme može taj broj još za 10 do 25% smanjiti. Dalje može i otežano pitanje o gnojenu još i više smanjiti lshod a tako isto i oskućica u poljoprivrednoj radnoj snazi. Pod takvim okolnostima nadajmo se, da će se sa zvaničnog mjesta narediti mjere o što je moguće većoj štednji u potrošnji žita.

† Octave Mirbeau.

Kb. Berlin, 19. februara.

U Parisu je umro književnik Octave Mirbeau.

Pok. Mirbeau bio je jedan od najvećih francuskih književnika novijega doba. Rodjen je 16. februara 1848. god. u Trevieresu (dep. Calvados, sjeverna Francuska). 1872. god. stupio je u uredništvo bonapartističkog lista „L'Ordre“; 1875. god. postavljen je za potprefekta (sreskog načelnika) u St. Gironu-u, no već 1877. god. dao je ostavku na ovu službu poslije pobjede republikanaca na izborima, pa se od tada bavio samo književnim radom. Kao kritičar odlikovao se odmah od početka vanrednom duhovitošću, ali i velikom pakošću, što ga je u više mah dovelo u nezgodne situacije, tako 1882. god. kad se uslijed jedne njegove kritike našao uvrijeđen cijeli pariški glumački stalež, čiji ga je jedan predstavnik pozvao na dvoboj, dok je „Figaro“ bio prinudjen, da ga otpusti. On je tada pokrenuo jedan svoj vlastiti nedjeljni časopis. 1884. g. krenuo je na daleka putovanja po svijetu. 1885. god. pojavio se njegov prvi roman „Jean Marcelin“, koji je ostao prilično nezapažen, zatim „Lettres de ma Chaumiere“, gdje lijepo opisuje prrodu svoje normanske domovine. Za ovim djelom pojavile se „Le Calvaire“, „L'Abbe Jules“, „Sebastien Roch“ (1889. god.), dalje jezoviti kineski roman „Le jardin du supplice“. Veliku senzaciju izazvalo je djelo „Les memoires d'une femme de chambre“ („Dnevnik jedne sobarice“) prevedeno i na srpski gotovo da kažemo: na žalost, gdje je pisac dostigao granicu između književnosti i pornografije. Jedno od najpoznatijih njegovih djela jeste „Les vingt-et-un jours d'un neurhastenique“ (prevedeno na sve žive jezike). Od njegovih pozorišnih komada najčuveniji je „Les affaires sont les affaires“ („Poslovi su poslovi“, 1903.), čija je premijera predstavljala jedan od najvećih uspjeha na francuskim pozorištima u opšte. Dalje vrijedi pomenuti još i duhovitu šalu u jednom činu „Le portefeuille“. 1890. g. počeo je Mirbeau naginjati anarhistima, ali im je poslije ubojstva predsjednika Carnota opet okrenuo leđa. 1895. god. žestoko se zauzimao za Drejfusa.

Osamdeseti se godina bio oženio glumicom Alicom Regnault, koja je i sama radila na književnom polju.

Italija.

Talijanska proljetna ofenziva.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Zürich, 18. februara.

Talijanski mjerodavni krugovi otvoreno saopštavaju, da je svrha posljednjem sastanku između Cadorne i Nivellesa bilo sporazumijevanje o talijanskoj ofenzivi. Oba su se vojskovođe potpuno saglasili o svima pojedinostima. Prema pariškim vijestima francuska vojna uprava zahtjeva talijansku ofenzivu, jer smatra da dosadašnji napadi Talijana nijesu bili dovoljno snažni sa gledišta vezivanja neprijateljske snage. Sa istom jačinom će, kao i Talijani, ući u borbu na Sommi Francuzi i Englezi.

Iz Hrvatske i Bosne.

Proračun grada Osijeka.

Javljaju iz Osijeka: Bilans proračuna za 1917. god. pokazuje ovo stanje: Potreba iziskuje svotu od 1.794.401 K. Pokriće predviđa 945.454 K, pokazuje se dakle manjak od 851.947 K. Za pokriće jednoga dijela manjka predlaže gradsko poglavarstvo, da raspíše 65%-tni gradski i opštinski namet na svotu od 950.000 K neposrednog poreza, a ostatak pak od 234.477 K da se prikrije blagajničkim višcima koncem godine 1916. odnosno u jednom dijelu tako, da se predstavkom umoli vlada, da gradskoj opštini dozvoli i za godinu 1917. prinos za redarstvo u odgovarajućoj svoti, koja bi se pripojila proračunskoj imovini 1917. god. i da se nadalje umoli vlada, da i za god. 1917. refundira opštini dodatak zbog skupocje za gradske učitelje, kao što je to učinila godine 1916. u kojem bi se slučaju u osnovi proračuna predviđeni iznos manjka snizio za one iznose, koji bi doznačeni bili u ime pripomoći za redarstvo i u ime refunda za dodatak zbog skupocje gradskih učitelja.

Grad i okolica.

Naši oglasi za Svajcarsku.

U posljednje vrijeme pronosi se glas, da naš list stiže u Svajcarsku bez oglasnog dijela. Obavještavam oglasništvo, da naš list u potpunom obimu, dakle i sa svima oglasima, redovno stiže u Svajcarsku.

Pečenje rakije.

Zapovjedništvo moene brane i grada Beograda izvještava da sve rekvirirane količine komine ovim se oglašavaju za slobodne i ostavljaju se vlasnicima za pečenje rakije.

Ko bi htio peći rakiju, valja radi toga da podnese nadležnoj c. i k. finansijskoj straži prijavu u dva primjerka. U prijavi treba staviti:

1. Količinu komine, određene za pečenje i količinu iščekivane rakije odatle i njezinu jačinu.

2. Da li će vlasnik zadržati od rakije, što je misli dobiti, godišnji iznos od 50 li-

ske crkveno slikarstvo za izučavanje Vizantijske Umetnosti u opšte. Ali, na žalost, ni jedn srpska kulturna tekovina, iz prošlosti, nije toliko stradala, kao crkveni živopis. U porušenim crkvama, njega su šibali vihori a spirali daždevi i snegovi; u bogomoljama, koje su se održale do danas, crkveni živopis je besprekidno šteden rukama neobrazovanih kaludjera i nerazumljivih posetilaca, koji još uvek smatraju za dužnost, da što dublje zagrebu svoja „časnna“ imena u ovi ili onu fresku. Gde, pak, nisu ljudske ruke doprle, da ga očiste, tu su se naslagali tako debeli slojevi prašine i čadji, da se slika jedva nazire. Uz to je naš crkveni živopis imao da pregrmi vekovne, ljute borbe između Krsta i Polumesecka, stradajući od ognja i mača. Na posletku su i nevezšte restauracije, preduzimate u novije vreme, grešile se o živopis. U pojedinim crkvama probijani su novi prozori posred ove ili one freske, a stari, ranije zazidani, ponovo su otvarani, da bi se napravilo mesta novome „svežijem“ živopisu! Sve je to učinilo, da danas srpske crkvene freske izlaze pred stručnjaka u ni malo podesnom obliku za studiju. Krajnje je vreme, da se tome stane na put, kako bi se od konačne propasti spaslo, što se još spasti može. Time bi se, u prvome redu, učinila neocenjiva usluga Nauci, a posle i srpskom narodu, kome je za istovajnska kob već dovoljno dragocennih tekovina izložila propasti.

Dr. Franjo Rački.

Ovih dana napunilo se 22 godine, od kada je umro znameniti istoričar i umni velikan u opšte, Dr. Franjo Rački. Ma da je bio katolički sveštenik i ma da je ta ideja u njegovo vrijeme bila još prije nepoznata nego li nepopularna, bio je veliki pobornik narodnog jedinstva Srba i Hrvata.

Dr. Franjo Rački rodio se 25. novembra 1829. godine u Fuzinama u gorskom kotaru, riječkoj županiji. Kao toliki znameniti Srbi i Hrvati bio je seljačkog porijekla. Gimnaziju je završio u Varaždinu. Kao što to često biva u životu, on u svojoj mladosti nije imao namjeru da se oda svešteničkom zvanju, već je, svršivši gimnaziju imao namjeru da studira filozofiju u Budimpešti. No tu mu namjeru osuještise burni događaji 1848. godine. Uslijed toga on stupi u biskupsko sjemenište (bogosloviju) u Senju. Kao mladi bogoslov već se odlično seljavljavao narodnim prepodomom, koji je tada bio u toku i počeo je pisati male rasprave moralne i teološke sadržine, a docnije i iz oblasti prirodnih nauka. Prve njegove radove objavili su „Katolički list“ i „Neven“. Godine 1849. bude poslan u bečki „Pasmameum“ gdje je pored svojih redovnih studija iz oblasti bogoslovskih i prirodnih nauka još i marljivo izučavao pojedine slavenske i strane jezike. Vrativši se u Senj bude 15. avgusta 1852. godine posećen za sveštenika. Uskoro zatim primio se po savjetu svoga dobrotvorca, biskupa (vladike) Mirka Ožegovića, za profesora fizike na senjskoj gimnaziji. Iz toga doba datira njegova prva veća rasprava „O kemičkom nazivlju“. No čim se uprazni mjesto u bečkom „Augustineum“-u, biskup Ožegović uputi svoga štićenika tamo na više duhovne studije (1853. god.). Već 1855. god. Rački stekne doktorat teologije i dobije mjesto profesora crkvenog prava i crkvene istorije na senjskoj bogosloviji. Uskoro bude postavljen i za starešinu te bogoslovije, kao i za člana duhovnog stola (duhovnog suda, konzistorije). Još kao djak pokazao je mladi Rački naklonos: za polje

rada, na-kojemu je osvijetljao obraz svome narodu — istoriju. U Beču je marljivo prikupljao izvore naročito za istoriju slovenskih naroda. U Senju je intenzivnije nastavljao svoj rad i počeo je sabirati gradju za domaću istoriju, pa se uskoro javi i sa svojim prvim istorijskim djelom „Nacrt jugoslavenske povijesti do IX. vijeka“. U ovom se djelu prvenstveno uznosi rad slovenskih apostola Sv. Cirila i Metoda, o kojemu naročito svjedoči poslanica pape Hadrijana II. kneževima Rastislavu i Kocelju, kojih je Rački iznio, a koju su njemački istoričari osporavali. 1859. god. izadje cjelokupni životopis Cirila i Metoda pod naslovom „Viek i djelovanje slavenskih apostola Sv. Cirila i Metoda“. Ovo je kako u slovenskoj, tako u svjetskoj književnosti u opšte najopširnije djelo o tome predmetu. No zna se, da je Rački to djelo docnije mislio još veoma razraditi. O azbuci, koju su stvorili Cirilo i Metod govori Rački u svome djelu „Pismo slovensko“, koje se pojavilo 1861. god., a o književnom radu njihovom u „Tisučnoći“ (1863.). Rački je zastupao mišljenje, da je Cirilova azbuka identična sa glagoljicom, koje se još dan danju u upotrebi kao liturgijsko pismo u nekim hrvatskim i slovenačkim crkvama. U Senju je Rački mnogo radio na prikupljanju glagoljskih rukopisa, pa je rezultat ovih istraživanja saopštio u „Katoličkom Listu“: „Pregled glagoljske književnosti crkvene s obzirom na sv. pismo i liturgijske knjige“ (1859. god.). Od značajnijih radova, što ih je Rački u to doba u velikom broju dao, pomenućemo samo „O premještanju biskupske stolice iz Krbave u Modrus“.

lara radi svoje upotrebe ili će ustupiti cijelu količinu uz naknadu od 2 K 20 h od hektolitar-grada vojnoj vlasti.

C. i k. finansijska straža određuje dane, kada će se izvršiti pečenje rakije. Po izvršenom pečenju vlasnik će odmah prijaviti toj straži dobivenu količinu rakije. Vlasnik je ovlašten, da može zadržati 10 litara od dobivene rakije bez trošarine.

Količina, određena za svoju potrebu, odvrđava se trošarini i otuda se ima položiti u roku od osam dana 65 helerā od litra rakije ispod 25° i 1 K 30 h za onu preko 25° jačine na kasi Upravnog odjeljenja c. i k. zapovjedništva mosne brane i grada Beograda, u protivnom konfiskovace se sva količina.

Oni što imaju pravo krčmenja rakije i koji bi je sami želili peći, dužni su učiniti korak zbog izuzetnog odobrenja za zadržavanje veće količine rakije kod upravnog odjeljenja c. i k. zapovjedništva mosne brane i grada Beograda, koje će donijeti odluku o tome i izvršiti naplatu trošarine (c. i k. želvena centrala, naredba Br. 882/1916: 2 K 60 h od hektolitar-grada).

Ko protivno postupi prema propisima ove objave, kazniće se u smislu objave c. i k. želvene centrale, Br. 822 O. A.

O prednjem se izvještava gradjanstvo.

Priznanice za pomoć.

Priznanice za pomoć za ovaj mjesec izradjene su do broja 4.300 i mogu se dobiti u uredu za potpis činovnika, umirovljenika i umirovnjenica, o čemu se izvještavaju zainteresovani.

Traže se.

Radi prijema poslatih novčanih uputnica potrebno je da se jave firmi D. Dukanova i Kompanija u Beogradu slijedeća lica:

1. Draga Božić, učiteljica u Sibnici.
2. Dimitrije Djordjević, učitelj u Sopotu.
3. Strašimir B. Ružić, učitelj u Sopotu.
4. Sofija Jovanović, učiteljica u Stojniku.
5. Slavka Milenković, učiteljica u Porcane.
6. Anka Marković, učiteljica u Porcane.
7. Stanoje Bugarski, učitelj u Rajkovcu.
8. Ružica Raketić, učiteljica u Ralovcu.
9. Danica Laudanović, učiteljica u Ražincu.

Ako se isti nalaze u unutrašnjosti, potrebno je da pošalju svoju tačnu adresu, kako bi im se novac mogao dostaviti.

Otvaranje jedne njemačke škole.

1. marta o. g. imala bi se odobrenjem c. i k. vojne glavne gubernije otvoriti u Jakšičevoj ulici br. 4 jedna njemačka škola. Obuka bi imala obuhvatiti 4 godišta u 3 razreda. U ovu školu mogu da budu primljena samo ona djeca, čiji roditelji nijesu austrijski, ugarski ili bosansko-hercegovački pripadnici. jer je za ovu djecu određena gubernijska škola. Prijave se primaju u vremenu od 20. do 28. o. m. radnih dana između 10 i 11 sati prije podne u carskom njemačkom konzulatu, Poslanička ulica br. 37. Kod prijave se ima za svako upisano dijete položiti upisnina od 3 kruna. Sve se dalje pojednosti mogu doznati u označenom vremenu kod carskog njemačkog konzulata.

Kretanje stanovništva.

Izvjestaj prijavnog ureda od 18. februara: Prijavljeno 35, objavljeno 26, preseljenja 18; u hotelima prijavljeno 94, objavljeno 89, ostalo u hotelima prijavljenih stranaca 193.

„Život Tome, arhidjakaona spljetskoga“.

Uskoro je Račkom dato novo polje za rad. Kada su slavni Strossmayer i njegov zaštitnik biskup Ožegović preduzeli inicijativu, da se reorganizira takozvani litrski kaptol sv. Jerolima u Rimu, Rački bude upućen u Rim kao kanonik toga kaptola sa tim zadatkom. Energijno potpomagan od biskupa Strossmayera, Rački se dade tamo na posao, da preuredi kaptol, da mu povratiti stari značaj i da ponovo vaspostavi njegovu vezu sa Južnim Slovenima. Uskoro i sam Strossmayer dodje u Rim po toj stvari i tom prilikom podari za kaptol 40.000 kruna. Rački je opet marljivo kupio priloge za neke nove gradjevine oko kaptola, a pametnim materijalnim radom oko uprave nad kaptolom išao je na to, da se iz njegovih višaka mogu izdavati potpore mladim sveštenicima, pa i umjetnicima koji bi sa slovenskog juga došli u Rim, da se usavrše u crkvenoj umjetnosti. Stekavši postepeno zahvaljujući svojim vrednim umnim odlikama značajnih veza u rimskoj kuriji, počeo je zajednički sa Strossmayerom raditi na tome, da kurija koliko koliko popusti u pitanju slovenske liturgije. Prvi su uspjeh postigli u tome, što je papa zbilja naredio, da se crkvene knjige pregledaju od strane slovenskih stručnjaka. Već je u taj cilj bio obrazovan odbor pod predsjedništvom Strossmayerovim, a nema sumnje da bi ova dvojica velikana najzad uspjela, da vaspostave glagoljsku liturgiju na slovenskom jugu, da ih njese prilike

Narodna privreda.

Proširenje krajnje granice za emisiju banknota francuske banke.

Kako „Neue Zürcher Zeitung“ javlja, imala bi se zakonita granica emisije nota francuske banke povisiti od 18 na 20 milijardi franaka. Ta je vijest tim rjevatnija, što je faktično kružanje nota već dosta blizu dosadašnjoj granici. Prema posljednjem izvještaju francuske banke od 8. ov. mj. bilo je toga dana u tečaju 17,679.761 milijuna banknota. U godini 1912. bila je granica određena sa 6.8 milijardi. Neposredno poslije izbijanja rata povišen je kontingenat nota na 12 milijardi. U maju 1915. povišen je na 15, a u proljeću 1916. na 18 milijardi. Naravno, da će se timeu manjiti procenat zlatne podloge tih nota.

Francuske obveznice za narodnu obranu.

Iz Parisa se javlja: Prema „Tempsu“ ovlašten je ministar financija, da privremeno obustavljuje izdavanje desetogodišnjih obveznica narodne odbrane optečene. U isto će se vrijeme izdati obveznice po 5%, koje će teći pet godina: a kamata će im se isplaćivati unaprijed svakih pola godine. Ujedno će se za te obveznice prilikom uplate poslije pet godina plaćati dva i po franaka na 100 franaka kao nagrada.

Daljnjo skakanje brodskih tovarskih pristojba.

„Corriere della Sera“ javlja iz Londona: Od utornika vrijede nove tarife za neutralne ladje, koje otpremaju ugljen i željeznu rudu između Engleske, Francuske i Italije. Te tovarne pristojbe iznose do francuskih luka u Kanalu i Adanskom oceanu 50% više nego prije, a do talijanskih luka još 12% više nad tih 50%. Neutralne ladje, koje voze željeznu rudu sa luka Sredozemnog mora, kojima su dopremile ugljen, sve do Kanala preko Bristol, dobivaju 70 shilinga za tonu, a za otpremu engleske poštanske luke 75 shilinga.

Šećer u Kubi.

Sa izradjivanjem šećerne trske bavi se, prema zadnjim vijestima iz Havane, 161 tvornica prema 164, dotično 148 i 161 u isto vrijeme triju posljednjih godina. Žetvi šećerne trske pogoduje vrijeme, s toga i proizvodnja napreduje. Dovozi sirovog šećera iz unutrašnjosti Kube do luka osobito su obilati, nu ipak za sada zaostaju za onima prošle godine. Znatni dio kubanske žetve već je odredjen za izvoz u Englesku, u koliko tomu neće smetati sadanje pomorske prilike, uslijed kojih će se šećer nagomilati na Kubi, ili će poći u Ameriku.

Cijena i obrok hljeba u Dubrovniku.

Početak februara povišen je obrok hljeba u Dubrovniku sa 14 na 20 deka po osobi, a cijena hljeba od raznog brašna snižena sa 80 na 70 para po kilogramu.

Zvanične objave.

Objava.

Pogledom na sada postojeću oskudicu u mlijeku, kao i na postojeće sadašnje izvanredne teškoće za uvoz mlijeka u Beograd, te uslijed jako smanjene svakidašnje količine mlijeka, mora da se pristupi novom uređenju mliječnih obroka. S toga se ovim odredjuje slijedeće: Na matere, koje doje djecu do jedne godine starosti, a koje o tome moraju da se iskažu liječničkim uvjerenjem, pada prema količini nahodećeg se mlijeka dnevno 1/2 litra mlijeka

od osobe. Dnevna količina mlijeka za sve ostale osobe, koja moraju liječničkim uvjerenjem da se iskažu, da su jako bolesne i da im je mlijeko neophodno potrebno iznosi na glavu i dan 1/4 litra. Karte za primanje mlijeka izdaju se isključivo samo na osnovi liječničkog uvjerenja u gradskoj upravi, Jugovića ul. broj 1. Opštinske prodavnice mlijeka izdavače ovo samo uz prikaz rečene karte. Ma kakve vrste primanje odnosno davanje mlijeka kaznimo je i kazniće se kako davalac tako i primalac sa 200 do 1000 kruna glabe, a ako ova ne bi mogla da se utjera, zatvorom od 20 dana do tri mjeseca. Liječnička uvjerenja za dobijanje karta za mlijeko izdavače se od 20. do 27. februara 1917. u gradskoj upravi. Svi u Beogradu nalazeći se i za vršenje prakse ovlaštenu liječnici imaju pravo, da izdaju rečena uvjerenja.

C. i k. zapovjedništvo mosne brane i grada Beograda kao okružno zapovjedništvo.

Objava.

Na osnovu zapisnika, što ga je c. i k. zapovjedništvo policije u Beogradu vršilo, određuje se, da se dušeci i jastuci i t. d. u kojima se vuna naazi, životinjske dlake, da nojdocije 28. februara o. g. imaju dostaviti centrali sirovina intendanture vojne glav. gubernije.

Dostavljen materijal biće na temelju procjene isplaćen.

Primanje tih stvari biće svakog utornika, četvrtka i petka, u vremenu od 8 sati u jutro, pa do 11 sati prije podne, u stovarištu vune centrale sirovina, savska obala u zdanju vojnog zavoda za kože.

Sve, od strane c. i k. zapovjedništva policije u Beogradu zapisani dušeci, jastuci i t. d. koji do 28. februara o. g. ne bi bili predati, biće bez ikakve isplate oduzimani, a dotični sopstvenici najstrože kažnjeni.

Beograd, februara 1917. god.
Središte sirovine c. i k. intendanture glavne vojne gubernije u Srbiji.

S. Br. 2362.

OBJAVA.

Kalamjenje boginja u Beogradu.

Na osnovu naredbe c. i k. vojne glavne gubernije u Srbiji, odjel. 4, br. 4467, tačka 5. od 26. juna 1916. naredjuje se: Sva djeca, koja protivu boginja nisu još kalamnjena, dalje ona djeca, kojima se kalamljenje u prošloj 1916. god. nije primilo, i sva ona lica, koja ne mogu uvjerenjem utvrditi da su kalamnjena, moraju se podvrgnuti kalamnjenju. Kalamjenje će se vršiti besplatno u vremenu od 1. do zaključno 31. marta u gradskoj ambulanti u Beogradu, Kralj Milanova ulica br. 61, svakog dana između 9 i 12 sati prije podne. Lica, koja bi se poslije 1. aprila zatekla bez uvjerenja o kalamnjenju boginja, kazniće se policijski novčanom kaznom do 300 kruna, ili zatvorom do 30 dana.

C. i k. zapovjedništvo mosne brane i grada Beograda, kao okružno zapovjedništvo.

Razne vijesti.

Junaštvo Varaždinaca.

Iz glavnog stana za ratnu štampu javljaju: Leteći je odio c. i k. 16. varaždinskog pješačkog puka dobio 21. decembra prošle godine zapovijest, da u noći na 24. decembra tačno izvidi odredjen dio neprijateljskoga položaja. Taj je nalog doveo odio u prilično zaštićen predio, što je bio ispresjecan mnogobrojnim jaruga-

ma i potocima. Leteći je odio bio u 10 i po sati na okupu pred poljskom stražom, pa je najprije izaslao četiri izvidnice protiv ruskih zaprijetaka od žice, koje su bile od prilike 600 koraka daleko. Bila je tamna noć, a zemlja pokrivena lakim snijegom, koji je već kopnio. Jedva su izvidnice šljajući prevalele 150 koraka, a na njih se prospe kiša taneta. U isti tren udari na njih cio ruski bataljon. Slučajno su se namjerile na dve ruske čete, koje su jamačno bile spremne za kakav napad. Za malo su časova bile izvidnice opkoljene. Rusi su pregnuli snežne kabanice i „kao da su oko nas snježne pahuljice zaigrale kolo“, pripovijedali su kasnije vojnici. Nožem, kundakom i ručnim granatama nastojali su Varaždinci, da sebi prokrče put do svojih. Zapovjednik krstarećeg odjeljenja razabrao je graju i mogao je nazirati borbu u prednjem polju, ali nije mogao pucati, da ne bi zaprijetila pogibelj vlastitim izvidnicama. Smisli smjelu odluku: kličući „ura“ oborio se je s preostalih svojih 50 vojnika na mnogo nadmoćnije Ruse. Prvi su bili pregaženi. Noževi i kundaci pušaka imali su oblatu žetvu. Rusi su bili zbunjeni, među njima zavladala metež, pa se najzad povuku u svoj polazni položaj. Krstareće se odjeljenje na to utvrdilo kod poljske straže. Rusi su pokušali još više nastajati. Krvavo su ih suzili Varaždinci. Napokon se sve utišalo. Rusi su se udaljili, pretrpjivši teških gubitaka: na svaka dva momka krstarećeg odjela po jedan mrtvi Rus. U pola 12 sati u noći leteći je odio nesmetano krenuo u svoj položaj. Momčad je pružila nadasve svjetle primjere hrabrosti. Zapovjednik, kojega je opkolilo 5 Rusa, oslobođeno se s pomoću jednoga pješaka iz nevolje. Obadvojica su dobili već na Božić srebrnu kolajnu prvoga stepena za hrabrost.

Da ovdje spomenemo još jedan od mnogobrojnih primjera: Dva momka drugoga krila izvidnice otisnuli su se od drugih i stigli, neprestano proganjeni od Rusa natrag k žici poljske straže. Dok je jednomu uspjelo skočiti preko žice, pograbila su drugoga dvojica Rusa i sa sobom ga odveli. On je pošao na oko dragovoljno. Poslije nekoliko časaka opazi dubok jarak, skoči u nj i povuče sa sobom obadvojicu Rusa. Nastalo je ogorčeno hrvanje. Očajno zapomaganje druga, da mu pritekne u pomoć. Ovaj tek što je ručnom granatom rastjerao četiri Rusa, koji su letjeli protiv žice; čuje zapomaganje, opet preskoči žicu i spusti se u jarak. Sada je megdan bio jednak: oba su Rusa probodena. Varaždinci su opet osvjetlali dobar glas svoga puka.

Uvodjenje ljetnjeg vremena u državu entente.

„Frankfurter Zeitung“ doznaje iz Basela, da će se po svoj prilici ljetnje vrijeme uvesti u Engleskoj u ponedjeljak po Uskrsu, a u Francuskoj posljednje sedmice februara ili prve sedmice marta. Izgleda, da će sad i Švajcarska pristupiti uvodjenju ljetnjeg vremena i to 1. aprila.

Šestdesetogodišnjica češkog novinarstva.

Javljaju iz Brna, 15. ov. mj. proslavio je tajnik „Ustredi starostenskyh sboru“ i urednik „Naši Obco“ u Brnu, Antun Danek svoju šestogodišnjicu, kojoj se proslavi pridružio osim velikog dijela uglednog gradjanstva, brojanim čestitkama rodoljubi češkog i ostalog slovenskog svijeta. Kao 22-godišnji svršeni filozof stupio je Antun Danek u redakciju „Politike“, odakle je osamdesetih godina pozvan za urednika „Narodnih Listů“, te bio jedan od osnivača češkog modernog novinarstva. Duševno i tjelesno krepak, ovaj starac je organizator malo ne svih čeških kulturnih, sokolskih i privrednih udruženja. Od mladosti vještio na putu češkom zemljom i u doticaju s narodom, privredio je iskustvom i trijeznim rodoljubivim radom, da

toku godina izdao neka svoja najznamenitija djela, kao „Ocjenu starijih izvora za hrvatsku i srpsku povijest srednjega vijeka“, gdje su prvi put kritički ocijenjeni značajni stari historijski izvori. Kao što su Konstantin Porfirogenet, Toma Arhidjakon i t. d. — „Prinosi za epigrafiju jugoslovensku“, „O obranili hrvatsko-slovenske granice“ i mnoge druge stvari.

Od 2. novembra 1905. god. Rački je opet bio član sabora. Učestvovao je kod izrade znamenite adrese od 10. februara 1866. god. Tada je bio izabran i za člana kraljevinskog odbora, koji je imao pregovarati u Budimpešti o odnosima Ugarske prema Hrvatskoj. U to je vrijeme napisao i jedno djelo o Rijeci, koje je prevedeno i na njemački.

Vrhunac Račkove naučničke karijere predstavlja 26. juna 1866. god. kada je zaslužni javni radnik nagradjen za svoje djelovanje izborom za predsjednika Jugoslavenske Akademije, u kojem je zvanju potvrđen od vladara 10. aprila 1867. god. Da bi se mogao potpuno odati nauci, dao se razriješiti od dotadanje službe glavnoga školskog nadzornika. Od 1868. do 1872. god. bio je opet u saboru, a pošto se nije slagao tadanjim radom saborske većine, primio se vodstva takozvane nezavisne narodne stranke, na kojem je mjestu ostao gotovo do smrti, koja ga zateče danas prije 23 godine, u jutro 20. februara 1894. g. Slava njegovoj uspomeni! —...&

se sadržina i teorija množine brošura korisnih po češku narodnost, zaista i primjenjivala. Sam nije nikada stvarao kulturnih djela trajne vrijednosti, no bio je duša svakom kulturnom i književnom pokretu Čeha. Prilikom proslave šestdesetogodišnjice Antuna Daneka spomenuše češki listovi, da imena ovakvih čeličnih ljudi bilježi u zlatu narodna istorija vjenčajući ih aureolom sa žarišta narodne prosvjete i rodoljublja“.

Posljednje brzojavne vijesti.

Pojednosti o odlasku grofa Bernstorffa.

Simpatični ispraćaj.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

New-York, 19. februara.

U srijedu u podne napustio je brod „Frederick VIII.“ sa njemačkim poslanikom grofom Bernstorffom new-yorško pristanište. Na cijelom putu od Washingtona do New-Yorka ukazana je grofu Bernstorffu sva moguća pažnja i sve počasti, gdje nije bilo ni najmanjeg znaka neprijateljskog raspoloženja. U jednom oproštajnom razgovoru sa predstavnicima štampe izjavio je grof Bernstorff, da je ispunjen zahvalnošću prema svima onima, koji su mu za sve vrijeme rata ukazivali svoje nepokoljebivo prijateljstvo. Dalje je rekao njemački poslanik, da je dobio toliko oproštajnih pisama i telegrama, da mu nije moguće da odgovori svima posebice. Nada se, da će se izbjeći rat između Amerike i Njemačke. Prije svoga odlaska iz Washingtona primio je grof Bernstorff na washingtonskoj željezničkoj stanici u čekaonici odredjenoj za predsjednika republike oproštajne posjete, među ostalim i posjete neutralnih poslanika. Pred sam polazak broda otpravio je grof Bernstorff telegram, u kojemu se zahvaljuje američkom narodu na srdačnom i prijateljskom oproštaju, na poslatom mu cvijeću s oproštajnim pozdravima i poklonima. Veli, da ne može naći dovoljnog izraza da se zahvali na tolikim izjavama simpatije.

Rezultat talijanskog ratnog zajma.

Kb. Rim, 19. februara.

„Agenzia Stefani“ saopštava: Dosađe je upisano za talijanski ratni zajam 1740 milijuna lira.

Cijene za benzin i petrolej u Parisu.

Kb. Paris, 19. februara.

Uslijed sve veće oskudice u benzinu i petroleju moraću su se, kako veli „Petit Parisien“, opet povisiti cijene za benzin i petrolej, tako da sada hektolitar benzina staje 75.50 franaka, a petrolej 41.50 franaka.

Brodarska kriza u Norveškoj.

Kb. Christiania, 19. februara.

Ovdašnji listovi javljaju, da su pregovori vodjeni između brodara i vlasnika brodova oko poboljšanja nagrada za sada propali. Do dalje naredbe obustavljen je sav putnički saobraćaj sa Amerikom.

Privredna kriza u Americi.

Kb. Zeneva, 19. februara.

„Petit Parisien“ javlja, da se privredna kriza u Americi sve većma razvija, naročito u srednjim i zapadnim državama. Loše vrijeme još povećava loše privredno stanje.

Pristalice rata i branioci mira bore se ogorčenije no ikada. Velike su suprotnosti opažaju između velike new-yorške štampe, koja želi rat i većine parlamenta, koja je za održavanje mira.

Potopljeni brodovi.

Kb. Madrid, 19. februara.

Talijanski parobrod „Providentia“ potopljen je 6 milja od španske obale. Posada je iskrcana u Villa Joyosa.

Ista je podmornica topovskim metcima teško oštetila engleski brod „Buradan-shut“, ali je ovome pošlo za rukom, da se dohvati španskog pristaništa Alicante.

Sa obale je vidjen još jedan treći brod nepoznate narodnosti gdje tone, a pored njega je vidjena podmornica.

Kb. London, 19. februara.

„Reuterova agencija“ javlja: Potopljen je engleski brod „Ronsdale“.

Našim cenj. predplatnicima!

Umoljavamo, da se pretplata na vreme obnovi, tako da bi se otpravljanje lista i dalje moglo bez smetnje vršiti.

Pri promeni adrese umoljavamo, da nas se blagovremeno o tome izvesti.

Uprava „Beogradskih Novina“.

Etapna pošta Beograd.

CIJENE OGLASIMA:

Osmina jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje . . . 10 helera
Pripisano: Petina jednog milimetar retka (70 mm široko) staje . . . 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje . . . Kruna 4
Mail oglasnik: Jednostavna riječ 5 helera, sa masnim slovima 10 helera.

MALI OGLASI

Primaju se: Knez Mihajlova ul. 38.

CIJENE OGLASIMA:

Osmina jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje . . . 10 helera
Pripisano: Petina jednog milimetar retka (70 mm široko) staje . . . 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje . . . Kruna 4
Mail oglasnik: Jednostavna riječ 5 helera, sa masnim slovima 10 helera.

Rupovine i prodaje
Traži se jedna upotrebljena kada za kupanje male dece. Ponude pri- ma Hubert Franzen, Pop Lu- kina 4, przemlje, levo. 28835-2

Nafta motor
5 konjskih snaga, prodaje se. Topčiderska br. 6. 28656-2

Namještenja.
Prodavačicu, kofa dovoljno- maćkim jezikom, po'bežuje „Kafie Moderne“ Terazije. 28852-3

Stanovi.
Traži se stan od dve sobe sa nameštajem, u blizini Knez Mihajlove ulice ili Ter- zije. Ponude očekuje V. Ko- stović, Knez Mihajlova ulica broj 49, i sprat. 28745-4

Tražim stan sa tri sobe i kućinom sa namještenjem bez postelinih stvari u centru va- roši. Ponude E. Vajda, Kralje- va Natalije ulica 68. 28877-4

Traži se jedna ili dve ele- gantno nameštene so- be po mogućnosti sa kupa- tilom, sa zasebnim ulazom. Prilave imati se predati admi- nistraciji ovog lista pod šifrom: "Bank direktor 295". 28891-4

Razno.
Jedna starija gospođa traži jednog starijeg gego- dina, koji bi se o njoj i ma- nju starao. U naknadu za to daje svoje nepokretno imanje. Za bliža obaveštenja obratiti se: Branku Marinkoviću, Mišarska ulica 5, prva vrata desno. 28828-5

Šivati stroj traži se pod krlju. Ponude predati u admi- straciji uz tačnu oznaku cijene i ime uvjeta „Ch. 293“. 28858-5

KORESPONDENCIJA.

Gospodinu Milanu Miljkoviću, Rue des Alpes 4, Geneve, Geneve. Ovom prilikom te mo- lim, da me izvestiš, da li je moj muž Vojislav živ i zdrav? Živka Milošević, Beograd Sa- borna 76. 28709-8

Gospodinu Jovanu Premoviću, Geneve, Case 3545 M. B. Umoljavam vas kao nepoznata da dostavite Miloradu Živoj- noviću, aktivnom potporučniku I. čete III. bataljona III. puka moravske divizije II. poziva broj pošte 88 siedeće: Dragi naš Miko! Primiti smo tvoju kartu od 7. decembra koja nas je mnogo obradovala. Kao kuće smo svi zdravi kao i Lela sa Ljubom i Mitrović. Lela ima kćer Bosiljku a snajka Julka sina Iliju. Znaš li gde je Gjoka? Ako imaš veze sa njim pomaži ga novčano i izveštavaj nas češće o n emu kao i o sebi. Ako nam je moguće slikaite se oba i sliku nam pošaljite. Tebe i Gjoku svi mnogo poz- zdravljaju a najviše vas poz- zdravljaju i ljudi sestra Kaja. Gospodinu Premoviću blago- dani na trudu Katarina Živoj- novićeva, Poceriska ul. 31, Sa- bac. 28756-8

Gospodinu Jovanu Premoviću, Geneve, Štovanj gospo- dine, javite mome mužu Vla- dimiru Radiću, kapetanu peša- diskom I. klase. Kartu, koju je tati poslao, pročitala sam i ja- viliam mu da se nalazim sa ma- mom i detetom zdrave, ali u oskudici u Kraljevu, da mi odmah pošalje veću sumu no- vaca. S poštovanjem, Hristina Radić, Kraljevo. Jagerstrasse No 32. 18794-8

G. g. Matf Stanjojiću, di- rektoru smederevske gimnazije i Nikoli Živanoviću, narod- nom poslaniku, Krf. Andra Pe- trović, trgovac iz V. Plane molim, da ga izvestite za nje- govog sina Radosaava A. Petro- vića I. poziv, VIII. puk, poštar, da li je zdrav kao i da li je na istom mestu. Izvestite ga da smo svi zdravi i neka javi treba li mu novac. Izvestite Bogomira Donića iz Svilajnci- da mu je familija cela živa i zdrava, da su oglas njegov pročitali i jednu kartu dobili. Iz- vestite za Vladimira Petrovića II. poziv VIII. puk, podnared- nik-komesar mitraljeskog ode- ljenja, da li je živ. Andra Pe- trović, trgovac, V. Plane, Po- sta Palanka. 28775-8

Gospodinu Jovanu Premoviću, Zeneva, Molim izve- stite gospodina Svetozara Djordjevića, narod- nog poslanika, da podeljstvoje na nadležnom mestu za svoju penziju, koju nikako do sad ni- sam dobila. Novac mi je jako potreban, te mo- lim da mi se što od iznosa penzije pošalje. Blagodari vam unapred, Marija Knežević, Ma- kedonska ulica 48, Beograd. 28754 g-8

Act B. Dinicu, Casse M. B. 3064, Zeneva, za Gvozdena Petrovića, vojnika II. čete, II. ba- taljona, IV. puka, II. poziva, drinske divizije. Dragi Gvozden! Tvoj karte dobijamo, rado- sni smo, kad si zdravo. Mi smo svi sa decem zdravo. Javi Koj Vidiću i negov su zdravo kod kuće nek se Koj Javi. Pisala sam ti. Poz- drav od tvoje Mice sa decem. Vas gospodine Aco molim, da ovaj oglas dostavite adresantu, na što vam unapred blagodari. 28754 g-8

Jovanu Premoviću, Casse M. B. 3545, Ze- neva. Molim dostavite Stanimiru Šišoviću, žan- darmerskom podnaredniku I. čete Zandarme- rskog bataljona, Solun. Dragi Stanimire! Tvoju smo kartu dobili, radujemo se, kad si živ. Mi smo kod kuće svi živi i zdravo Ange- lina je u Čajetini. Po mogućnosti pošaljite no- vaca jer smo u oskudici. Milana je bolničar u Užicu. Mnogo te pozdravljaju i ljudi ti ruku, Milosav i Milorad. Tvoja snava Marijana, Ča- jetina. Vama blagodari ra usiud. A. 2156-3

Gospodinu Jovanu Premoviću, Zeneva, Case 3545. M. B. Za Božu Djordjevića, trgovca iz Gornjeg Milanovca. Molim te Božo, da me izvestiš za moga sina Vojis- lava Ristića, iz Manojlovaca, koji je oti- šao sa poslednjim regrutima, meseca ok- tobra 1915. godine, koji mi se nije nikako javio, je li živ i gdje se nalazi? Naca sa decem zdravo, svi tvoji zdravo. Unaprijed blagodaran, Aleksandar — Leca Ristić, iz Manojlovaca, Jarmenovci, Gornji Mila- novac. A. 2162-8

Gospodinu Jovanu Premoviću, Zeneva. Učtivo molim za izveštaj o mome mu- žu Dragoinu Velčkoviću, vozaaru XI. pu- ka, 2. poziva, profijant kolone, je li živ i zdrav. U isto vrijeme javljamo, da su nje- gov kod kuće svi zdravi. S poštovanjem, Danica Čikić iz Zagorice. A. 2140-8

Gospodinu Jovanu Premoviću, Zeneva. Učtivo molim, da javite Milutinu Mili- vojeviću, XI. puk, 1. bataljun, 1. četa; La- zaru Petroviću, komordžiji XI. puka, 2. poziva; Mijailu Pavloviću, vojniku šma- dijske divizijske konjice, 3. eskadron, 1. poziv, da su njihovi svi živi i zdravi i mo- lim za odgovor o njima. S poštovanjem, Danica Čikić, iz Zagorice. A. 2142-8

Gospodinu Jovanu Premoviću, Zeneva. Case 3545. M. B. Molim za izveštaj, iz sela Glavinči, vojnik u dunavskoj diviziji u de- vetom puku, drugog poziva, trupne komo- re, zdrav i živ. Unaprijed blagodarin na izveštaj, koji će te mi javiti ovim putem. Milorad Filipović, iz sela Glavinči, srez Jagodinski. A. 2149-8

Velji Aćimoviću, Rue de Stande 38, Geneve (Suisse). Novac poslat preko gospodine Dane za Ružu primila sam i Ruži predala. Izvestite prijatel- j Branka, da je Čita zdrav, za izdržavanje njegovo za sada neka ne brine. Deca su mu zdrava u Lozoviku/Leposavina u zdrava. Lepa je sa Dragim i Žikom zajedno u Ugarskoj. Ruža je osuina od kuće, a deca su kod mene. Ruža molim za naknadnu pomoć što pre, jer joj je veoma potrebno. Poštale vas i pozdravljaju Živka sestra Dragoljubica Perovića, Daničića ulica 19, Beograd. 28792-8

Gospodinu Jovanu Premoviću, Zeneva Suisse, Case 3545. Moj muž Vasa Radovanović iz Sararaca okr. smederevske, obveznik I čete, II bataljona, VIII puka, III poziva, prilikom ostupanja srpske vojske otišao je sa srpskom vojskom i do danas se nije javio. Molim za izveštaj i unapred blagodari, Draga Ž. Vase Radovanovića, Saraord — Palanka. 28773-8

Jovanu Premoviću, za Ne- deljka Jovića, učitelja broj po- šte 512. Poštovani gospodine Nede! Novac sam primila u novembru 290 kruna. Recite Milanu neka mi i u buduće šalje. U oskudici sam. Svi smo zdravi. Pozdravljaju nas Nadežda Radisavljević, učiteljica, Va- jevo. 28793-8

Gospodinu Radoju Radoj- loviću, Geneve. Najučtivije vas molim da izradite da do- bijem svoju penziju i invalidu pod brojem 28830 koju nisam primila od 1915. god. do sada i ujedno vas molim da sledeće do- stavite moje sinu Jeani Pinto. Dragi Jean! Kartu i pisma sam primila. Jako sam zabri- nula što si b-lestan. Tvoj no- vac nisam još dobila, gledaj da redovno mesečno dobijam svoju penziju i invalidu da bi mogla sa decem da živim jer se mučim. Tekodjer i ti re- dovno šalji. Dijala je opasno bolestan ali nije ovde. Bertl je od luna meseca ovde. Molim te Jeani staraj se da Bertl do- bija stipendiju kao i pre jer nema od čega da živi. Otto ide u Školf, a Ella nema škole. Bertl, Ella i Otto mnogo te po- zdravljaju a tebe ljudi i gril- tvoja mama, Teresa Pinto, Kos- majska ul. 45. 28767-8

Jovanu Premoviću, Casse 3545, M. B. Geneve. Molim Vas dostavite ovaj oglas mome bratu Volinu Bratuliću po- šta br. 40 Dragi Vojo, tvoj oglas u „Beogradskim Novina- ma“ mnogo me je obrado- vao i u buduće se tako redov- no javljati, najsigurnije je. Mi smo zdravi u selu su dobro, uika Milutina je u Ceskoj. Mi- lanovi, otac maši, Slavka, Nata i Drazan zdravi. Sve naše tamo poz'pravljamo. Tebe volje otac, majka i Persa. Javite se od- mah. Tebe, Božu i sve ostale mnogo pozdravljaju teška Da- rinka Božićka, Miloša Pnerca 19, Beograd. 28789-8

Gospodinu Jovanu Premoviću, Zeneva. Case 3545. M. B. Molim vas da izve- stite moga muža Milovana Milojkovića, na- rednika X. puka, 2. poziva, šumadijske di- vizije, pošta No. XVI., da sam sa djecom živa i zdrava. Karte sam dobila i oglaš- e čitala. Hvala je Bogu, kad je živ i zdrav. Sa računom ne radim 14 meseci. Novaca neka pošalje, jer sam u oskudici sa dje- com. Milovan neka izvesti moga zeta, da su njegovi živi i zdravi. stric Živko umro je, Drago se često javlja. Gospodinu Pre- moviću blagodari, a Milovana pozdravljaj, Kristina Milojković, Gornji Milanovac, uli- ca III/24. 28784-8

Gospodinu Jovanu Premoviću, Zeneva. Case 3545. M. B. Molim vas da izve- stite moga muža Lazara Cirovića, X. puk, I. poziva, šumadijske divizije: Dragi Lazo! Mi smo zdravo, samo je i moj i tvoj — obadva oca umrli su. Čudi nas, zašto nam se ne javljaš. Javljaj se i javi, znaš li šta o Radu, pozdravljaj te tvoja Dara i Niždo. Dora Cirović, Gornji Milanovac. A. 2160-8

Gospodinu Obrenu Vučićeviću, Hotel „Terminus“, Zeneva. Molimo izvestite nas za ova lica, jesu li živi: Staniša Ninković podnarednik u trutnoj komori VI. puka I. poziva; Ljubomir Petrović sanitetsko sla- ganište II. poziva drinske divizije iz Trbo- silja; Čedomir Tešić Brnjac II. četa II. ba- taljon VI. puk I. poziv; Rajko Tešić Brnjac pratilaca komora II. četa II. bataljon, VI. puk III. poziv; Ivan Jezdić I. četa III. ba- taljon V. puk I. poziv drinske divizije; Cvetko Stevanović IV. četa I. bataljon VI. Dragutin Filipović iz Milene, V. pozicione baterije II. poziva drinske divizije; puk II. drinske divizije; Budimir Jovičić Krivajica III. četa II. bataljon VI. puk I. poziv; Ljubomir Blagojević, Šurice, komora opsadne baterije pirotski odred; Cvejan (Perić) Čosić Ribarica IV. četa II. bataljon IV. kadrovski puk; Ninko Mi- linković 3. merzerska baterija teške ar- tiljerije, Trbosilje; Sreten Matić, komor- džija opsadne baterije pirotski odred, Dvorska; Dragomir Djukanović, Dvor- ska, regrut nije raspoređen, nije se javio; Dragomir Matić, regrut, sin Mira Matića iz Dvorske, ne zna gde je raspoređen; Dragić Mirković iz Cikota sin Koje Mir- kovića nije se javio; Ljubomir Petrović, bolničar bolničke čete II. poziva drinske divizije; Vladislav Živković iz Cikota trupna pukovska komora VI. puka III. poziva; Milan Živković, prvi intendanski voz III. odeljenje prve armije; Stevan Pe- rić vozaer profijant kolone drinske divizije I. poziva III. odeljenje; Antonije Antonić I. četa II. bataljon VI. puk II. poziv iz Filipova; Milosav Cmogorčević, I. drin- ski puk, kragujevačkih rezervnih trupa III. četa III. bataljon; Dragomir Kostadi- nović ostao uz previjašite II. poziv drin- ske divizije regrut; Tikomir Filipović Trbosilje II. konjički puk Cara Dušana II. eskadron aktivne konjice. Primiti pozdrav od sviju nas Vaš Dragutin i Milorad O Vučićević, Jarebice kod Sapa. A. 2150-8

MILAN M. JAKŠIĆ, Geneve. Chemin des Roches 9, za Miku Z. Giorgiovića. Dragi Batol Javiliam vam, da smo kod kuće svi zdravo i do- bro kao i ostali naši prijatelji i prijatelj u Beo- gradu. Izvestite za Djoku i za Milana, zašto on ne piše? Pisao sam u Ražanj i javio familiji gospodina Paradića, da ima kod nas da primi 500 kruna prema Duškovoj karti. Od Bole pri- miljeno 500 kruna. S djecom je zdravo. Javite Jo- sifin Milenkoviću, da je Kina sa decem zdrava kod kuće, neka javi, šta je sa Šurikom. Javite Ra- dovanu Čosi, da su njegovi zdravi, i da za njega mnogo brinu. Vi so svj javljajte češće, kao i šta radi Duško u Nic. Sta je sa Salvaatorom i Mošom? Za nas u opšte nemoguće brinuti, deca izležaju vrlo dobro i idu u školu, i mole se Bogu za točno i čitino zdravlje. Ja sam danas poslom u Beo- gradu. Otac, majka, snajka sa djecom svi vas sve pozdravljamo i volimo. Vas ljubi brat P-amilio Giorgievic, Mladonovo. 28787-8

Gospodinu Jovanu Premoviću, Zeneva. Case 3545. M. B. Molim vas da izve- stite moga muža Milovana Milojkovića, na- rednika X. puka, 2. poziva, šumadijske di- vizije, pošta No. XVI., da sam sa djecom živa i zdrava. Karte sam dobila i oglaš- e čitala. Hvala je Bogu, kad je živ i zdrav. Sa računom ne radim 14 meseci. Novaca neka pošalje, jer sam u oskudici sa dje- com. Milovan neka izvesti moga zeta, da su njegovi živi i zdravi. stric Živko umro je, Drago se često javlja. Gospodinu Pre- moviću blagodari, a Milovana pozdravljaj, Kristina Milojković, Gornji Milanovac, uli- ca III/24. 28784-8

Gospodinu Obrenu Vučićeviću, Hotel „Terminus“, Zeneva. Molimo izvestite nas za ova lica, jesu li živi: Staniša Ninković podnarednik u trutnoj komori VI. puka I. poziva; Ljubomir Petrović sanitetsko sla- ganište II. poziva drinske divizije iz Trbo- silja; Čedomir Tešić Brnjac II. četa II. ba- taljon VI. puk I. poziv; Rajko Tešić Brnjac pratilaca komora II. četa II. bataljon, VI. puk III. poziv; Ivan Jezdić I. četa III. ba- taljon V. puk I. poziv drinske divizije; Cvetko Stevanović IV. četa I. bataljon VI. Dragutin Filipović iz Milene, V. pozicione baterije II. poziva drinske divizije; puk II. drinske divizije; Budimir Jovičić Krivajica III. četa II. bataljon VI. puk I. poziv; Ljubomir Blagojević, Šurice, komora opsadne baterije pirotski odred; Cvejan (Perić) Čosić Ribarica IV. četa II. bataljon IV. kadrovski puk; Ninko Mi- linković 3. merzerska baterija teške ar- tiljerije, Trbosilje; Sreten Matić, komor- džija opsadne baterije pirotski odred, Dvorska; Dragomir Djukanović, Dvor- ska, regrut nije raspoređen, nije se javio; Dragomir Matić, regrut, sin Mira Matića iz Dvorske, ne zna gde je raspoređen; Dragić Mirković iz Cikota sin Koje Mir- kovića nije se javio; Ljubomir Petrović, bolničar bolničke čete II. poziva drinske divizije; Vladislav Živković iz Cikota trupna pukovska komora VI. puka III. poziva; Milan Živković, prvi intendanski voz III. odeljenje prve armije; Stevan Pe- rić vozaer profijant kolone drinske divizije I. poziva III. odeljenje; Antonije Antonić I. četa II. bataljon VI. puk II. poziv iz Filipova; Milosav Cmogorčević, I. drin- ski puk, kragujevačkih rezervnih trupa III. četa III. bataljon; Dragomir Kostadi- nović ostao uz previjašite II. poziv drin- ske divizije regrut; Tikomir Filipović Trbosilje II. konjički puk Cara Dušana II. eskadron aktivne konjice. Primiti pozdrav od sviju nas Vaš Dragutin i Milorad O Vučićević, Jarebice kod Sapa. A. 2150-8

MILAN M. JAKŠIĆ, Geneve. Chemin des Roches 9, za Miku Z. Giorgiovića. Dragi Batol Javiliam vam, da smo kod kuće svi zdravo i do- bro kao i ostali naši prijatelji i prijatelj u Beo- gradu. Izvestite za Djoku i za Milana, zašto on ne piše? Pisao sam u Ražanj i javio familiji gospodina Paradića, da ima kod nas da primi 500 kruna prema Duškovoj karti. Od Bole pri- miljeno 500 kruna. S djecom je zdravo. Javite Jo- sifin Milenkoviću, da je Kina sa decem zdrava kod kuće, neka javi, šta je sa Šurikom. Javite Ra- dovanu Čosi, da su njegovi zdravi, i da za njega mnogo brinu. Vi so svj javljajte češće, kao i šta radi Duško u Nic. Sta je sa Salvaatorom i Mošom? Za nas u opšte nemoguće brinuti, deca izležaju vrlo dobro i idu u školu, i mole se Bogu za točno i čitino zdravlje. Ja sam danas poslom u Beo- gradu. Otac, majka, snajka sa djecom svi vas sve pozdravljamo i volimo. Vas ljubi brat P-amilio Giorgievic, Mladonovo. 28787-8

Gospodinu Jovanu Premoviću, Zeneva. Case 3545. M. B. Molim vas da izve- stite moga muža Lazara Cirovića, X. puk, I. poziva, šumadijske divizije: Dragi Lazo! Mi smo zdravo, samo je i moj i tvoj — obadva oca umrli su. Čudi nas, zašto nam se ne javljaš. Javljaj se i javi, znaš li šta o Radu, pozdravljaj te tvoja Dara i Niždo. Dora Cirović, Gornji Milanovac. A. 2160-8

Gospodinu Obrenu Vučićeviću, Hotel „Terminus“, Zeneva. Molimo izvestite nas za ova lica, jesu li živi: Staniša Ninković podnarednik u trutnoj komori VI. puka I. poziva; Ljubomir Petrović sanitetsko sla- ganište II. poziva drinske divizije iz Trbo- silja; Čedomir Tešić Brnjac II. četa II. ba- taljon VI. puk I. poziv; Rajko Tešić Brnjac pratilaca komora II. četa II. bataljon, VI. puk III. poziv; Ivan Jezdić I. četa III. ba- taljon V. puk I. poziv drinske divizije; Cvetko Stevanović IV. četa I. bataljon VI. Dragutin Filipović iz Milene, V. pozicione baterije II. poziva drinske divizije; puk II. drinske divizije; Budimir Jovičić Krivajica III. četa II. bataljon VI. puk I. poziv; Ljubomir Blagojević, Šurice, komora opsadne baterije pirotski odred; Cvejan (Perić) Čosić Ribarica IV. četa II. bataljon IV. kadrovski puk; Ninko Mi- linković 3. merzerska baterija teške ar- tiljerije, Trbosilje; Sreten Matić, komor- džija opsadne baterije pirotski odred, Dvorska; Dragomir Djukanović, Dvor- ska, regrut nije raspoređen, nije se javio; Dragomir Matić, regrut, sin Mira Matića iz Dvorske, ne zna gde je raspoređen; Dragić Mirković iz Cikota sin Koje Mir- kovića nije se javio; Ljubomir Petrović, bolničar bolničke čete II. poziva drinske divizije; Vladislav Živković iz Cikota trupna pukovska komora VI. puka III. poziva; Milan Živković, prvi intendanski voz III. odeljenje prve armije; Stevan Pe- rić vozaer profijant kolone drinske divizije I. poziva III. odeljenje; Antonije Antonić I. četa II. bataljon VI. puk II. poziv iz Filipova; Milosav Cmogorčević, I. drin- ski puk, kragujevačkih rezervnih trupa III. četa III. bataljon; Dragomir Kostadi- nović ostao uz previjašite II. poziv drin- ske divizije regrut; Tikomir Filipović Trbosilje II. konjički puk Cara Dušana II. eskadron aktivne konjice. Primiti pozdrav od sviju nas Vaš Dragutin i Milorad O Vučićević, Jarebice kod Sapa. A. 2150-8

MILAN M. JAKŠIĆ, Geneve. Chemin des Roches 9, za Miku Z. Giorgiovića. Dragi Batol Javiliam vam, da smo kod kuće svi zdravo i do- bro kao i ostali naši prijatelji i prijatelj u Beo- gradu. Izvestite za Djoku i za Milana, zašto on ne piše? Pisao sam u Ražanj i javio familiji gospodina Paradića, da ima kod nas da primi 500 kruna prema Duškovoj karti. Od Bole pri- miljeno 500 kruna. S djecom je zdravo. Javite Jo- sifin Milenkoviću, da je Kina sa decem zdrava kod kuće, neka javi, šta je sa Šurikom. Javite Ra- dovanu Čosi, da su njegovi zdravi, i da za njega mnogo brinu. Vi so svj javljajte češće, kao i šta radi Duško u Nic. Sta je sa Salvaatorom i Mošom? Za nas u opšte nemoguće brinuti, deca izležaju vrlo dobro i idu u školu, i mole se Bogu za točno i čitino zdravlje. Ja sam danas poslom u Beo- gradu. Otac, majka, snajka sa djecom svi vas sve pozdravljamo i volimo. Vas ljubi brat P-amilio Giorgievic, Mladonovo. 28787-8

Gospodinu Jovanu Premoviću, Zeneva. Case 3545. M. B. Molim vas da izve- stite moga muža Lazara Cirovića, X. puk, I. poziva, šumadijske divizije: Dragi Lazo! Mi smo zdravo, samo je i moj i tvoj — obadva oca umrli su. Čudi nas, zašto nam se ne javljaš. Javljaj se i javi, znaš li šta o Radu, pozdravljaj te tvoja Dara i Niždo. Dora Cirović, Gornji Milanovac. A. 2160-8

Gospodinu Obrenu Vučićeviću, Hotel „Terminus“, Zeneva. Molimo izvestite nas za ova lica, jesu li živi: Staniša Ninković podnarednik u trutnoj komori VI. puka I. poziva; Ljubomir Petrović sanitetsko sla- ganište II. poziva drinske divizije iz Trbo- silja; Čedomir Tešić Brnjac II. četa II. ba- taljon VI. puk I. poziv; Rajko Tešić Brnjac pratilaca komora II. četa II. bataljon, VI. puk III. poziv; Ivan Jezdić I. četa III. ba- taljon V. puk I. poziv drinske divizije; Cvetko Stevanović IV. četa I. bataljon VI. Dragutin Filipović iz Milene, V. pozicione baterije II. poziva drinske divizije; puk II. drinske divizije; Budimir Jovičić Krivajica III. četa II. bataljon VI. puk I. poziv; Ljubomir Blagojević, Šurice, komora opsadne baterije pirotski odred; Cvejan (Perić) Čosić Ribarica IV. četa II. bataljon IV. kadrovski puk; Ninko Mi- linković 3. merzerska baterija teške ar- tiljerije, Trbosilje; Sreten Matić, komor- džija opsadne baterije pirotski odred, Dvorska; Dragomir Djukanović, Dvor- ska, regrut nije raspoređen, nije se javio; Dragomir Matić, regrut, sin Mira Matića iz Dvorske, ne zna gde je raspoređen; Dragić Mirković iz Cikota sin Koje Mir- kovića nije se javio; Ljubomir Petrović, bolničar bolničke čete II. poziva drinske divizije; Vladislav Živković iz Cikota trupna pukovska komora VI. puka III. poziva; Milan Živković, prvi intendanski voz III. odeljenje prve armije; Stevan Pe- rić vozaer profijant kolone drinske divizije I. poziva III. odeljenje; Antonije Antonić I. četa II. bataljon VI. puk II. poziv iz Filipova; Milosav Cmogorčević, I. drin- ski puk, kragujevačkih rezervnih trupa III. četa III. bataljon; Dragomir Kostadi- nović ostao uz previjašite II. poziv drin- ske divizije regrut; Tikomir Filipović Trbosilje II. konjički puk Cara Dušana II. eskadron aktivne konjice. Primiti pozdrav od sviju nas Vaš Dragutin i Milorad O Vučićević, Jarebice kod Sapa. A. 2150-8

Stevi Aćimoviću, Zeneva. Molim te izvesti Stevu Gu- bereva, okružnog inžinjera iz Niša, da su njegov u Nišu u velikoj brizi, jer ništa o njemu ne čuju. Neka se odmah ovim putem i njima i meni javlja i neka nas izvesti, kako je Milan. Tako isto neka se javi njegov pašenog i neka Darin- ki pošalje novac preko bugar- ske banke. Frdačno te poz- dravljaju Adolf. 28715-8

Stevi Aćimoviću, Hotel Ter- minus, Geneve. — Vašu nam kartu primio ali do danas ne došli novac od doktora. Mo- lim poradiš i dalje po toj stvari, i javite doktoru da mi je novac veoma potreban. S po- zdravom Petar Mohačanin, Beo- grad, Mutapova 44. 28772-8

Gospodinu Jovanu Premo- viću, Zeneva, — Suisse, Case 3545. Mol, otac Živan Ristić iz Trnovče sreza V. oraškog okr. smederevske, obveznik I čete II bataljona VIII puka II poziva, prilikom ostupanja srpske vojske otišao je sa srpskom vojskom i do danas se nije javio. Molim za izveštaj i unapred blagodari, Dragi Ž. Vase Radovanovića, Saraord — Palanka. 28773-8

Jovanu Premoviću, za Ne- deljka Jovića, učitelja broj po- šte 512. Poštovani gospodine Nede! Novac sam primila u novembru 290 kruna. Recite Milanu neka mi i u buduće šalje. U oskudici sam. Svi smo zdravi. Pozdravljaju nas Nadežda Radisavljević, učiteljica, Va- jevo. 28793-8

Gospodinu Radoju Radoj- loviću, Geneve. Najučtivije vas molim da izradite da do- bijem svoju penziju i invalidu pod brojem 28830 koju nisam primila od 1915. god. do sada i ujedno vas molim da sledeće do- stavite moje sinu Jeani Pinto. Dragi Jean! Kartu i pisma sam primila. Jako sam zabri- nula što si b-lestan. Tvoj no- vac nisam još dobila, gledaj da redovno mesečno dobijam svoju penziju i invalidu da bi mogla sa decem da živim jer se mučim. Tekodjer i ti re- dovno šalji. Dijala je opasno bolestan ali nije ovde. Bertl je od luna meseca ovde. Molim te Jeani staraj se da Bertl do- bija stipendiju kao i pre jer nema od čega da živi. Otto ide u Školf, a Ella nema škole. Bertl, Ella i Otto mnogo te po- zdravljaju a tebe ljudi i gril- tvoja mama, Teresa Pinto, Kos- majska ul. 45. 28767-8

Jovanu Premoviću, Casse 3545, M. B. Geneve. Molim Vas dostavite ovaj oglas mome bratu Volinu Bratuliću po- šta br. 40 Dragi Vojo, tvoj oglas u „Beogradskim Novina- ma“ mnogo me je obrado- vao i u buduće se tako redov- no javljati, najsigurnije je. Mi smo zdravi u selu su dobro, uika Milutina je u Ceskoj. Mi- lanovi, otac maši, Slavka, Nata i Drazan zdravi. Sve naše tamo poz'pravljamo. Tebe volje otac, majka i Persa. Javite se od- mah. Tebe, Božu i sve ostale mnogo pozdravljaju teška Da- rinka Božićka, Miloša Pnerca 19, Beograd. 28789-8

Naš mil i neprežaljeni suprug, otac, deča i zet

† Djoka Milijević stolar i preduzmač
ispunil svoju dobru i plemenitu dušu na dan Sre- tenja. Njegov roditeljsko plemenito srce ostaće bla- godarog deč u večitoj uspomeni. Smederevo, 2-15. februara 1917.

Tužni i ožalošćeni:
supruga: Nastas; sinovi: Mihailo i Dušan; snaje: Zorka i Mica; unu- čad: Miodrag, Jovan i Naca i svastika: Anka Petrovićka. 28833

Milija Jovičić, Gornja Dobrinja i Čedomira Ladjevca, Donja Dobrinja, X. puk, izveštava otac Glišo, da je dobio nekoliko karte. On je zdravo sa svima svojim kod kuće. Pera je velik i raste. Molim, da Miliju Ladjevca, Donja Do- brinja, regruta rođenog 1896. godine, svako, ko bi znao što o njemu javi: otac Zdravko je sa svima zdravo. — Petra Stojčića, Donja Dobrinja, X. puk, II. po- ziv, izveštava žena Stanisava, da je zdravo sa svima. — Milutina Vučićevića, Donja Dobrinja, X. puk, I. poziv, izve- štava otac Velimir, da je dobio karte, zdravo je sa Vojislavom, Miljanom i osta- lina. Pita za sve Dobrinjce, jesu li živi. — Dmitra Pavlovića, Donja Dobrinja, X. puk, I. poziv, trupna komora, izveštava brat Dragić, da je dobio izvešće. Milen- ka takdjer da izvesti, da je zdravo sa svima kor kuće. Gvozden ih pozdravlja. Obrada Pavlovića, Tabanović, V. puk, II. poziv, izveštava brat Dobrivoje, da je zdravo sa svima svojim. Boža i Jevto zdravo su u Ugarskoj. S poštovanjem Milija D. Jovičić iz Gornje Dobrinje. Po- žega. A. 2155-8

Gospodinu Ljubomiru Rajiću, srpskom profesoru, Zeneva. Dragi Ljubo! Velika ti hvala na izveštaju za Straina Rajevca, djaka užičke gimnazije. Molim vas budite dobri, pa mu javite, neka mi se lično Stra- jin javi, ako je moguće, a ako ne vi me uvek o njemu izveštavajte i vodite o nje- mu očinsku brigu. Recite mu neka ne bri- ne, jer ovamo smo svi zdravo i dobro. — Ako je moguće izvestite me za Vidoja Ni- kića iz Čajetine i Vladimira Stojanovića iz Mačkata. IV. puk, I. poziv, jer se nikako nisu javljali. Javite za Milana Nikića, Mi- jaila Jevremovića i njegove, kao i Mijaila Šmiljanca. Javite Branku Rajevcu, žan- darmu, da su njegovi zdravi. Jačim nije kod kuće. Ovamo svi naši zdravo. Cinko kod kuće. Primiti zahvalnost i prijateljski pozdrav od Dragutina Nikića, načelnika sreza, predjednika opštine čajetinske i Mi- lena Rakovića, učitelja sa svima svojim i našim koji su tamo: A. 2156-8

Ljubica Mirković, Rue Carvouge 29, Zeneva, za Dušana Petkovića, zastupnika čefa poštansko-telegrafskog odeljenja, — Krf. Dragi Dušane! Svi smo zdravo naši koji smo ovamo. Jačim nije kod kuće. Se- ja, Olga, sa svom djecom kao i Jerina i svi Rakovići dobro. Moj otac Djordje sa svima molim, kao i čica Gvozden zdravo su i dobro. Ja vodim o svima dovoljno računa. Izvesti Dobru, Dragog, Branu, Ni- kolu, Marinka i Ljubo, kao i sve naše, ko- ji su tamo o ovome. Kosu i Sretu ljubimo. Dušane, molim te odmah što prije pošalji za mene i Danicu kao učitelje platu i što više, jer smo u oskudici. Ja sam u Čaje- tini kao sekretar opštine. Primi sa svima našim tamo beskraino pozdrava i polju- bac. Gledaj platu te odmah pošalji i če- sto se javljaj meni. Va